

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Η ἁγία καὶ Οἰκουμένη τετάρτη Σύνοδος συνεκροτήθη ἐν Χαλκηδόνι, πόλει ἐπισήμῳ τῆς Βιθυνίας, ἐπὶ Μαρκιανοῦ αὐτοκράτορος καὶ Πουλχερίας (1) κατὰ τὸ 451 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ. Πατέρες δὲ ἦσαν ἐν αὐτῇ τὸν ἀριθμὸν ἑξακόσιοι τριάντα, ἀπὸ τοῦς ὁποίους οἱ λογάδες, καὶ ὑπερέχοντες ἦσαν Ἀνατόλιος ὁ Κωνσταντινουπόλεως, Πασχασῖνος καὶ Λουκῖσιος Ἐπίσκοπος σὺν Βουιφατίῳ καὶ Βασιλείῳ Πρεσβυτέροις, μὲ τὸς ὁποίους ἦτον καὶ Ἰουλιανὸς Ἐπίσκοπος, ἐπέχοντες τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου Λέοντος Ρώμης, Μάξιμος ὁ Ἀντιοχείας. Ἰουβενάλιος ὁ Ἱεροσολύμων. Οἵτινες κατεδίκασαν, καὶ τῷ ἀναθέματι παρέπεμψαν, τὸν δυστυχῆ Εὐτυχῆ, ἀρχιμανδρίτην, καὶ τὸν αὐτοῦ ὑπερασπιστὴν Διόσκορον τὸν μετὰ τὸν Κύριλλον γεγονότα Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπον. Οὗτοι γὰρ εἰς τὴν ἐναντίαν πλάνην τοῦ Νεστορίου πεσόντες, εἰς τὴν ὁμοίαν ἐκεῖνου ἀπώλειαν συγκατέπεσον. Διότι ἐκεῖνος μὲν εἰς δύο πρόσωπα καὶ δύο ὑποστάσεις τὸν ἕνα Χριστὸν ἐμέριζεν, οὗτοι δὲ τὰς δύο τοῦ Χριστοῦ φύσεις, θεότητα καὶ ἀνθρωπότητα, ἐξ ὧν συντίθεται, καὶ ἐν αἷς γνωρίζεται καὶ προσκυνεῖται, εἰς μίαν φύσιν τολμηρῶς συνέχον, μὴ νοοῦντες οἱ ἄφρονες, ὅτι ἐκ τοῦ δυσσεβοῦς τούτου φρονήματος συμπεραίνεται νὰ μὴν ἦναι ὁ Χριστὸς τῆς αὐτῆς φύσεως τοῦ Πατρὸς, καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ ἄλλης τινός. (2) Ὅθεν ἡ ἁγία αὕτη Σύνοδος, ἀκολουθοῦσα εἰς τὸ Σύμβολον τῆς ἐν Νικαίᾳ α'. καὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει β'. καὶ εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, ταῦτὸν εἰπεῖν εἰς τὸν ὅρον τῆς ἐν Ἐφέσῳ γ', ἀλλὰ δὴ καὶ εἰς τὴν τοῦ ἁγιωτάτου Λέοντος Ρώμης ἐπιστολὴν, (3) τὸ μὲν κοινὸν Σύμβολον τῆς ἐν Νικαίᾳ α'. Συόδου καὶ ἐν Κων/πόλει β'. ἀφῆκεν ἀνεπηρέαστον, ἀναθεματίσασα ἐκεῖνους ὁποῦ τολμήσουν νὰ προσθέσουν ἢ νὰ ἀφαιρέσουν ἀπὸ αὐτὸ, ἴδιον δὲ ὅρον τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἐποίησεν, ἔχοντα ἐπὶ λέξεως ταῦτα (πράξ. ε.) εἰρόμενοι τοίνυν

(1) Ὁ Μαρκιανὸς γαμβρὸς ἦν Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ εἰς τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ Πουλχερίαν, τὴν ὁποίαν ἐπῆρε μὲν ὡς γυναῖκά του, δὲν ἔσμιζεν ὁμοῦ μὲ αὐτήν. Ἐμείνε γὰρ αὕτη παρθένος ἕως τέλους, κατὰ τὸν Εὐάγγριον βιβλίον β'. κεφ. α'. τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας. Οὐ μόνον δὲ ὁ Μαρκιανὸς, ἀλλὰ καὶ ἡ Πουλχερία ὁμοῦ δὲν ἠμέλησε νὰ συναθροίσῃ τὴν παροῦσαν Σύνοδον. Ἦσαν δὲ παρόντες ἐν αὐτῇ καὶ οἱ δύο κατὰ τὴν ς'. συνέλευσιν, καθίσαντες ἐπὶ θρόνου ἔμπροσθεν τῶν καγκέλλων.

(2) Διότι, ἐν ἦτο μία ἡ φύσις τοῦ Χριστοῦ, ἡ Θεία ἔπρεπε νὰ ἦτο, ἡ ἀνθρωπίνη, ἡ οὔτε Θεία, οὔτε ἀνθρωπίνη. ἀλλ' οὐδετέρα. Καὶ εἰ μὲν ἦτο θεία, ποῦ ἡ ἀνθρωπίνη; εἰ δὲ ἀνθρωπίνη, πῶς οὗτο λέγοντες δὲν εἶναι ἀρνηταὶ τῆς Θεότητος; εἰ δὲ οὐδετέρα, πῶς ὁ Χριστὸς δὲν ἀναπλάττεται ἄλλης φύσεως ἀπὸ τὴν φύσιν τοῦ Πατρὸς, καὶ ἄλλης φύσεως ἀπὸ τὴν φύσιν τῶν ἀνθρώπων; οὐ τί ἐν γένειτο δυσσεβέστερον ἢ ἀφρονέστερον; νὰ λέγουσι μὲν ὅτι ὁ Θεὸς Λόγος ἔγινεν ἀνθρώπος διὰ νὰ φθεῖρη καὶ τὴν ἰδικὴν

τοῦ θεότητα, καὶ τὴν προσληφθεῖσαν ἀνθρωπότητα; ταῦτα λέγει ὁ Φώτιος ἐναντιούμενος εἰς τὴν τῶν Μονοφυσιτῶν δυσσεβίαν ἐν τῇ περὶ τῆς τετάρτης Συνόδου ὑποθέσει.

(3) Τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἔστειλεν ὁ ἅγιος οὗτος Λέων (τοῦ ὁποίου ἐορτάζει τὴν μνήμην ἡ Ἐκκλησία Φεβρουαρίου ιη'.) πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως ἅγιον Φλαυιανὸν κατὰ τῶν Μονοφυσιτῶν. Λέγουσι δὲ ὅτι, ἀφ' οὗ ἐσύνησεν αὐτὴν, τὴν ἔβαλεν εἰς τὸν τάφον τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Πέτρου, καὶ μετὰ νηστείας καὶ ἀγρυπνίας, καὶ προσευχῆς παρεκάλει αὐτὸν, ἐν ἔχῃ κἀνένα λάθος νὰ τὴν διορθώσῃ. Πρὸς τὸν ὁποῖον ἐφάνη ὁ Ἀπόστολος καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐδιορθώσα αὐτήν. Ἡ δὲ περικοπὴ αὐτῆς ἡ τὰς δύο φύσεις τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὴν μίαν ὑπόστασιν ἀκριβῶς καὶ ὀψηλῶς θεολογοῦσα, ἔχει ἐπὶ λέξεως οὕτω «Ἐνεργεῖ γὰρ ἑκατέρα μορφή μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας, ὅπερ ἴδιον ἔσχηκε τοῦ μὲν Λόγου κατεργαζομένου, τοῦθ' ὅπερ ἐστὶ τοῦ Λόγου, τοῦ δὲ σώματος ἐκτελοῦντος, ὅπερ ἐστὶ τοῦ σώματος. Καὶ τὸ μὲν αὐτῶν, δια-

τοῖς θείοις Πατράσιν, ἓν καὶ τὸν αὐτὸν ὁμολογεῖν Υἱὸν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, συμπῶνας ἄπικτες ἐκδι-
δάσκωμεν, τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν Θεότητι, καὶ τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν ἀνθρωπότητι. Θεὸν ἀληθῶς, καὶ ἄνθρωπον
ἀληθῶς τὸν αὐτὸν ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος, Ὁμοούσιον τῷ Πατρὶ κατὰ τὴν Θεότητα, καὶ ὁμοούσιον τὸν αὐτὸν
ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, κατὰ πάντα ὅμοιον ἡμῖν, χωρὶς ἁμαρτίας. Πρὸ αἰῶνων μὲν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεν-
νηθέντα κατὰ τὴν Θεότητα, ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν ἡμερῶν, τὸν αὐτὸν δι' ἡμᾶς, καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν,
ἐκ Μαρίας τῆς Παρθένου τῆς Θεοτόκου, κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Ἐνα καὶ τὸν αὐτὸν Χριστὸν, Υἱὸν, Κύριον,
Μονογενῆ, ἐκ δύο φύσεων ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀδικαιρέτως, ἀχωρίστως γνωριζόμενον, (1) οὐδαμοῦ τῆς τῶν

λάμπει τοῖς θαύμασι, τὸ δὲ ταῖς ὑβρεσιν ὑποκείμενον. Καὶ καθά-
περ ὁ Λόγος ἀπὸ τῆς Πατρὸς δόξης ἐστὶν ἀχώριστος, οὕτω τὸ
σῶμα τὴν φύσιν τοῦ ἡμετέρου γένους οὐκ ἀπολείπειν. Εἰς γὰρ
καὶ ὁ αὐτὸς ἀληθῶς τε Υἱὸς Θεοῦ, καὶ ἀληθῶς υἱὸς ἀνθρώπου
τυγχάνει. Θεὸς μὲν κατὰ τοῦτο, καθ' ὃ ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ
ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος, ἄνθρωπος δὲ
κατὰ τοῦτο, καθ' ὃ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν.
Ὅθεν ταύτης τῆς ἐπιστολῆς ἀναγνωσθεῖσης ἐν τῇ παρουσίᾳ Συ-
νόδῳ, οἱ Πατέρες ἐδόξαν· Ἀὕτη ἡ Πίστις τῶν Πατέρων. Αὕτη
ἡ Πίστις τῶν Ἀποστόλων. Πέτρος διὰ Λέοντος ταῦτα ἐφώνη-
σε. Δι' ὃ καὶ Στήλην ὀρθοδοξίας τὴν τοιαύτην ἐπιστολὴν ἐπι-
νόμασε. Γράφει δὲ περὶ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ὁ Ἱεροσολύμων
Σωφρόνιος, ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος Θεόδωρος (οὗ ἡ ἐπισκοπὴ ἦτον εἰς
τὴν Λυβίαν) ὢν τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Εὐλόγιου Κουβι-
κουλάριος, εἶδεν εἰς τὸν ὕπνον του ἓνα ἄνθρωπον ὑψηλόν, ἀξιον
πολλῆς τιμῆς καὶ εὐλαβείας, καὶ εἶπεν αὐτῷ, μῆνυσαι εἰς τὸν
Πάπαν Εὐλόγιον, ὅτι ἦλθεν ὁ Πάπας τῆς Ρώμης Λέων διὰ νὰ
τὸν ἀνταμῶσῃ. Ἐδραμεν ὁ Θεόδωρος παρευθὺς εἰς τὸν Πα-
τριάρχην, καὶ εἶπεν αὐτῷ τὰ ρηθέντα. Καὶ λοιπὸν ἀνταμιωθέν-
τες, ἐχαιρέτησεν ἓνας τὸν ἄλλον, καὶ μετ' ὀλίγα εἶπεν ὁ Λέων
πρὸς τὸν Εὐλόγιον· Ἠξεύρεις διὰ τί ἦλθον; ἦλθον διὰ νὰ σοῦ
εὐχαριστήσω, ὅτι πολλὰ καλὰ ἐνόησες τὴν ἐπιστολὴν μου καὶ
τὴν ἐδιαφέντευσες. Ἠξευρε λοιπὸν, ὅτι μεγάλην χάριν ἔκαμες
ὄχι μόνον εἰς ἐμὲ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν κορυφαῖον Πέτρον, καὶ ταῦτα
εἰκὼν ἀφαντος ἔγινε. Τὸ πρῶτον ἐδιηγήθη τοῦτο ὁ Θεόδωρος εἰς
τὸν Εὐλόγιον· καὶ ἐκεῖνος κλαίων, εὐχαρίστησε τῷ Θεῷ, τῷ
ποιήσαντι αὐτὸν κήρυκα τῆς ἀληθείας (Δοσιθεὸς σελ. 527. τῆς
Δωδεκαβίβλ.) ἦν δὲ ὁ Εὐλόγιος οὗτος ἐπὶ Μαυρικίου Βασιλέως.
Ἐπειδὴ δὲ οἱ Παπισταὶ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης κακῶς συμπε-
ραίνουσιν ὅτι ὁ Πάπας εἶναι μονάρχης τῆς οἰκουμένης, καὶ ἐπὶ
τῶν Συνόδων, ἀποκρινόμεθα. Πρῶτον, ὅτι ἀγκαλὰ, καὶ ἡ ἐπι-
στολὴ αὕτη ὀρθοδοξοτάτη τῇ ἀληθείᾳ ἐστὶ, μὲ ὅλον τοῦτο δὲν
ἀπεδέχθη ὑπὸ τῆς Συνόδου ταύτης ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, ἀλλ'
ἐξετάσθη πρῶτον, ἂν ἦναι σύμφωνος μὲ τὸ Σύμβολον τῆς α'. καὶ
τῆς β'. Συνόδου, καὶ μὲ τὰ πραχθέντα ἐπὶ Κυρίλλου παρὰ τῆς
γ'. Συνόδου, καὶ οὕτω σύμφωνος εὐρεθεῖσα ὑπεγράφη παρὰ τῶν
Ἀρχιερέων ἐν τῇ δ'. πράξει τῆς παρουσίας Συνόδου. Δεύτερον,
ὅτι καθὼς ἡ ἐπιστολὴ αὕτη Στήλη τῆς ὀρθοδοξίας ὀνομάσθη ἐν
τῇ δ'. οὕτως ἐν τῇ ζ'. Συνόδῳ, τὰ μὲν παρὰ τῶν Ἀρχιερέων
τῆς Ἀνατολῆς ἀποσταλέντα γράμματα πρὸς τὸν Ταράσιον,
Στύλος εὐσεβείας ὀνομάσθησαν, ἡ δὲ τοῦ Ταρασίου πρὸς τοὺς ἀ-
νατολικούς ἐπιστολὴ, Ὅρος ὀρθοδοξίας ὀνομάσθη (πράξει δ'. τῆς
ζ'. Συνόδου)· στήλη δὲ ὀρθοδοξίας, στύλος εὐσεβείας, καὶ ὅρος
ὀρθοδοξίας ταῦτά ἐστίν. Ἀρῖνω νὰ λέγω, ὅτι οὐκ ὀνομάσθη ἡ
τοῦ Λέοντος ἐπιστολὴ στήλη ἀπλῶς, ἀλλὰ στήλη τῆς ὀρθοδοξίας,
ὡσάν ὅπου εἶναι καὶ ἄλλαι στήλαι ὀρθοδοξίας, ἡ δὲ τοῦ Ταρα-
σίου ἐπιστολὴ, ὅρος ὀρθοδοξίας ἀπλῶς, καὶ τὰ τῶν ἀνατολικῶν
γράμματα, στύλος εὐσεβείας ἀπλῶς ὀνομάσθησαν. Τρίτον, ὅτι
καθὼς μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς τοῦ Λέοντος ἐπιστολῆς εἶπεν
ἡ Σύνοδος· Αὕτη ἡ πίστις τῶν πατέρων, οὕτω καὶ μετὰ τὴν
ἀνάγνωσιν τῶν πρακτικῶν τῆς α'. καὶ τῆς β'. ἐδόξαν·

Αὕτη ἡ πίστις τῶν ὀρθοδόξων, οὕτω πιστεύομεν πάν-
τες. Καὶ ὅταν ἀνεγνώσθη ἡ τοῦ Κυρίλλου ἐπιστολὴ, ἡ Σύνοδος
εἶπε· Λέων καὶ Ἀνατόλιος οὕτω πιστεύουσι, καὶ ἡμεῖς οὕτω
πιστεύομεν. Κύριλλος οὕτω πιστεύει, αἰωνία ἡ μνήμη Κυρίλ-
λου. Καὶ τοῦτο δὲ προσέθημι, ὅτι μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς τοῦ
Λέοντος ἐπιστολῆς ἡ Σύνοδος καὶ ταῦτα ἐπρόσθεσε· Κύριλλος
οὕτως ἐπίστευσεν. Ὁ Πάπας οὕτως ἠρμήνευσε. Καὶ πάλιν, Λέων
ἐδίδαξε. Κύριλλος οὕτως ἐδίδαξε. Λέων καὶ Κύριλλος ὅμοια ἐδί-
δαξαν. Τέταρτον δὲ καὶ τελευταῖον, ὅτι ἡ μὲν τρίτη Σύνοδος
τὴν πρὸς Νεστόριον ἐπιστολὴν τοῦ Κυρίλλου ἴδιον ὄρον ἐποίησε,
καὶ ἔρα ἐν τῇ προλόγῳ τῆς γ'. ἡ δὲ δ'. τὴν ἐπιστολὴν Λέοντος
ἴδιον ὄρον οὐκ ἐποίησε, καὶ μ' ὅλον ὑποῦ ἐπάσχισαν διὰ τοῦτο
πολλὰ οἱ τοῦ Ρώμης τοποτηρηταί, ἀλλ' εἶπεν, ἄλλος ὄρος οὐ
γίνεται. Τὴν ἐπιστολὴν ὁ ὄρος ἐβεβίβασεν. Ἐτίθη δὲ μόνον εἰς
τὸν ὄρον ἀπὸ τῆς ἐπιστολῆς τοῦτο μόνον τὸ, ὅτι δύο φύσεις
εἶναι ἠνωμέναι ἀμερίστως, καὶ ἀσυγχύτως ἐν τῷ Χριστῷ. Ὅθεν
ἐκ τούτων ἀπάντων τὸ φανταζόμενον μοναρχικὸν ἀξίωμα τοῦ
Πάπα κατακηρυγνίσεται καὶ δεικνύεται, ὅτι καὶ ὁ Πάπας, καὶ ὀρ-
θόδοξα φρονῶν, κρίνεται ὑπὸ τῆς Οἰκουμένης Συνόδου, καὶ ἐξε-
τάζεται, ἥτις ἐστὶν ὁ ἔσχατος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Κριτής. Περὶ οὗ
ὄρα τὴν α'. ὑποσημαίωσιν εἰς τὰ προλεγόμενα τῆς α'. Συνόδου.

(1) Εἰς τρανωτέραν δὲ σαφήνειαν τῶν ἀτρέπτως καὶ ἀσυγχύ-
τως ἠνωμένων ἐν Χριστῷ δύο φύσεων, λυπηρὸν μοι ἐφάνη νὰ
μὴ προσθέσω ἐδῶ τὴν ἐρμηνεῖαν ὑποῦ κάμνει Θεόδωρος ὁ Πρε-
σβύτερος τῆς Ραιθοῦ, κεκλιμένη ἐν τῇ Βεβιβηθῆσῃ τῶν Πατέρων,
Θεολογικωτάτην ὡσαν τῇ ἀληθείᾳ (Δοσιθ. σελ. 469. τῆς Δω-
δεκαβίβλ.), ἔχει δὲ οὕτως· «Οἱ ὀρθόδοξοι τὰς δύο φύσεις ὁμολο-
γοῦσιν οὐσιωδῶς ἠνωμέναις, ἐνώσει τῇ καθ' ὑπόστασιν, ἀδιασπά-
στως ὅμως, καὶ ἀσυγχύτως (ἐξήγησις τοῦ ὄρου)· τὸ μὲν δύο
φύσεις, δηλοῖ τὸ ἑτερογενές, καὶ ἑτεροπόσιον τῶν συναλλοιούτων δύο
φύσεων, τῆς τε προσλαβούσης θείας, καὶ τῆς προσειλημμένης
ἀνθρωπότητος, τὸ δὲ οὐσιωδῶς δηλοῖ, τὸ μὴ κατ' ἐξοχίαν, ἦγον
μὴ κατὰ χάριν, ἢ κατ' ἐνέργειαν, ἢ κατ' ἀξίαν, ἢ κατ' ἰσότη-
μίαν, ἢ ἀναφορὰν, ἢ σχέσιν, ἢ δύναμιν, ἢ ἑτέραν τινὰ σχετικὴν
ἐνώσειν (καθὼς ἔλεγον ὁ Νεστόριος), ἀλλ' αὕτη ὡσίς καὶ ὑπο-
κειμένη, καὶ πράγματι συνοριστάται ταύτην, καὶ συντ.θεῖσθαι.
Τὸ δὲ ἐνώσει τῇ καθ' ὑπόστασιν δηλοῖ, τὸ μὴ κριτικὸν διαπε-
πλάσθαι τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ αὐτὴν ἐλθεῖν τὴν θείαν, ἀλλ'
ὅτι κατ' αὐτὸ τὸ ὑπόστασθαι τὴν πρώτην ἀρχὴν, ἦνεται τῇ
θεότητι· (ἄμα γὰρ διεπλάσθη σὰρξ, καὶ ἄμα ἦν ἐκ τοῦ Λόγου
σὰρξ, κατ' ἄλλον θεολόγον). Τὸ δὲ ἀδιασπάστως ἄμα καὶ ἀ-
συγχύτως, σημαίνει τὸ μηδὲ καινοποιηθῆναι τὰς συναλλούσας
φύσεις διὰ τῆς ἐνότητος, ἀλλὰ τὴν ἐνώσειν τούτων ἀίτε καὶ
ὡσαύτως διαφυλάχθαι, καὶ ἑκατέραν τῶν φύσεων μένειν ἀμειώ-
τως ἐπὶ τῷ οὐσιωδῶς ὄρῳ καὶ λόγῳ. Ἐνταῦθεν ἐκ τῆς ἐρμηνεῖας
ταύτης μανθάνομεν ὅτι ὅπου οἱ Πατέρες ὀνομάζουσι, κατὰ φύ-
σιν, καὶ φυσικὴν τὴν τῶν δύο φύσεων ἐπὶ Χριστῷ ἐνώσειν, δὲν
φανερῶνται μὲ τὸ ὄνομα φυσικὴν, ὅτι ἡ ἐπὶ Χριστῷ ἐνώσις
τῆς ἀνθρωπότητος ἐγένετο ἐν τῇ φύσει, καὶ κατὰ φύσιν. Ἀ-
παγο· (εἰ γὰρ τοῦτο ἦτον, ἔπρεπε κατὰ τὸ ἀκλόνητον, ἐκ τῶν
δύο φύσεων νὰ ἀποτελεσθῆ μία φύσις σύνθετος, ὅπερ τῶν μονο-

φύσεων διαφοράς ἀνηρημένης διὰ τὴν ἔνωσιν, σωζομένης δὲ μᾶλλον τῆς ἰδιότητος ἑκατέρας φύσεως, καὶ εἰς ἓν πρόσωπο, καὶ μίαν ὑπόστασιν συντρεχούσης. Οὐκ εἰς δύο πρόσωπα μεριζόμενον, ἢ διαιρούμενον, ἀλλ' ἓν καὶ τὸν αὐτὸν Υἱὸν, καὶ μονογενῆ Θεὸν Λόγον, Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, καθάπερ ἄνωθεν οἱ Προφῆται περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἡμᾶς ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ἐξεπαίδευσεν, καὶ τὸ τῶν Πατέρων ἡμῶν παραδέδωκε Σύμβολον». Ἀκούσῃ δὲ ἡ Σύνοδος αὕτη καὶ τὸ προτοῦ ἐν Ἐφέσῳ συστάν ληστρικὸν συνέδριον ἐν ἔτει 448, ἐν ᾧ ὁ μὲν Διόσκορος πρόστατο, τὸν Εὐτυχῆ ὑπερασπιζόμενος, οἱ δὲ τοῦ Ῥώμης τοποτηρηταὶ οὐκ εἰσηκούοντο, ὁ δὲ ἅγιος Φλαυϊανὸς Κωνσταντινουπόλεως, λακτισθεὶς, καὶ μὲ πολλὰς μαστιγὰς πληγωθεὶς, ἐτελεύτησεν. Ἐν τῇ Συνόδῳ ταύτῃ (πράξ. ἡ.) ὁ μακάριος Θεοδώρητος, εἰπὼν «Ἀνάθεμα Νεστορίῳ, καὶ τῷ μὴ λέγοντι Θεοτόκον τὴν Ἀγίαν Μαρίαν καὶ τῷ μερίζοντι τὸν ἕνα Υἱὸν τὸν μονογενῆ», ἀλλὰ καὶ τὸν Εὐτυχῆ ἀναθεματίσας, καὶ πᾶσαν αἵρεσιν, καὶ ὑπογράφας εἰς τὰ παρὰ τῆς Συνόδου ψηφισθέντα, ἐδικαιώθη καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ ἐν τῇ Συνόδῳ, καὶ τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ἀνέλαβε. Κοντὰ δὲ εἰς ταῦτα πάντα, καὶ τοὺς παρόντας τριάκοντα Κανόνες ἐξέδωκεν, εὐρισκομένους ἐν τῇ ἐκ. πράξει αὐτῆς, ἐπικυρουμένους μὲν καὶ βεβαιουμένους ὀνομαστικῶς καὶ ὠρισμένως ἀπὸ τὸν β' τῆς ε'. ἀορίστως δὲ ἀπὸ τὸν α'. τῆς ζ', οἵτινες εἶναι ἀναγκαῖοι πρὸς τὴν τῆς Ἐκκλησίας εὐκοσμίαν καὶ κατάστασιν. Τὰ δὲ πρακτικὰ τῆς παρούσης Συνόδου εἰς τρεῖς τόμους διαίρουσιν, καὶ ὁ μὲν πρῶτος τόμος περιέχει διαφόρους ἐπιστολάς, καὶ τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ Φλαυϊανοῦ, καὶ ἐν Ἐφέσῳ, ὑπὸ τῆς ληστρικῆς Συνόδου πεπραγμένα, ὁ δὲ β'. τόμος περιέχει τὰς δεκαεξὶ πράξεις αὐτῆς ταύτης τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου, ὁ δὲ γ'. τόμος περιέχει διαφόρους ἐπιστολάς τῆς Συνόδου καὶ τῶν Βασιλέων, καὶ ἄλλα μερικὰ, ὅσα μετ' αὐτῆν ἐγίναν ἀποβλέποντα πρὸς αὐτὴν (1). (Ὅρα τὸν Δοσιθ. ἀπὸ σελ. 331 ἕως 397, καὶ τὸν β'. τόμον τῶν Συνοδικῶν.)

φυσικῶν ἦτο δυσσεβὲς φρόνημα, καὶ ὄχι ὀρθόδοξον φρόνημα τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἥτις δογματίζει, ὅτι αἱ δύο φύσεις τοῦ Χριστοῦ ἠνώθησαν, ὄχι κατὰ τὴν φύσιν, ἢ ἐν τῇ φύσει, ἀλλὰ καθ' ὑπόστασιν, καὶ ἐν τῇ ὑποστάσει τοῦ Θεοῦ Λόγου. Δι' ὃ καὶ μία ὑπόστασις ἐστὶ τοῦ Χριστοῦ σύνθετος ἐκ τῶν δύο φύσεων Θεότητος τε καὶ ἀνθρωπότητος). «Ἀλλὰ μὲ τὸ ὄνομα φυσικῆν, καὶ κατὰ φύσιν, φανερόνουςιν οἱ Πατέρες, ὅτι ἀληθῶς, καὶ πραγματικῶς ἡ ἔνωσις αὕτη γέγονεν, ὡς ἠρμήνευσεν ὁ ρηθεὶς Θεόδωρος ὁ τῆς Ραϊθῶ, ἐξαιρέτως δὲ καὶ μάλιστα ὁ θεσπέσιος τῆς Ἀλεξανδρείας Κύριλλος, καὶ τῆς ἀπορρήτου ταύτης καὶ ἀπερινοήτου ἐνώσεως διαπρύσιος ἐρμηνεύς. Οὗτος γὰρ εἰπὼν ἐν τῷ γ'. Ἀναθεματισμῷ: «Εἴ τις ἐπὶ τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ διαιρεῖ τὰς ὑποστάσεις (ἦτοι τὰς ὑπαρκτικὰς καὶ ὑφειστώσας, ἦτοι πραγματικὰς φύσεις) μετὰ τὴν ἔνωσιν, μόνη συνάπτων αὐτὰς συναφεία, τῇ κατὰ τὴν ἀξίαν, ἡγῶν αὐθεντίαν ἢ δυναστείαν, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον Συνόδῳ τῇ καθ' ἔνωσιν φυσικῆν, ἀνάθεμα ἔστω.» Οὗτος, λέγων, τοῦτο εἰπὼν, ἐξηγεῖ καὶ ἐν τῇ ἐπιλύσει τοῦ ἀναθεματισμοῦ τούτου, καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ πρὸς τὴν ἀντίρρησην τῶν ἀνατολικῶν, καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ πρὸς τὴν ἀνατροπὴν τοῦ Θεοδώρητου, καὶ εἰς τὰ τρία μέρη ὁμοῦ, ὅτι ἡ φυσικὴ ἔνωσις, ὅπου εἶπε, δηλοῖ τὴν ἀληθῆ καὶ πραγματικῆν, φέρων εἰς παράδειγμα, καὶ τὸ ἀποστολικὸν ἐκεῖνο, καὶ ἦμεν τέκνα φύσει ὀργῆς, ἀντὶ τοῦ ἀληθῶς τέκνα ὀργῆς. Ἄλλοι δὲ τινες Θεολόγοι τὴν φυσικῆν ταύτην ἔνωσιν ἐρμηνεύουσιν, ἀντὶ τοῦ ὑποστατικῆν, ἐπειδὴ καὶ ὑπόστασις οὐσία, καὶ φύσις μετὰ ἰδιωμάτων παρὰ τῶν θεολογούντων, καὶ φιλοσοφούντων ὀρίζεται, καὶ μάλιστα παρὰ τῆς ζ'. Συνόδου ἐν τῇ ε'. πράξει αὐτῆς.

(1) Σημειώσαι ὅτι ὁ Εὐτυχῆς ποτὲ μὲν ἔλεγεν, ὅτι ἡ σὰρξ τοῦ Κυρίου δὲν εἶναι ὁμοούσιος μὲ τὴν μητέρα, οὔτε μὲ ἡμᾶς, ποτὲ δὲ, ὅτι πρὸ μὲν τῆς ἐνώσεως, δύο φύσεις ἦσαν ἐν τῷ Χριστῷ, μετὰ δὲ τὴν ἔνωσιν μία, δι' ὃ καὶ ἐκ μὲν δύο φύσεων ἔλεγεν εἶναι τὸν Χριστὸν, πρὸ τῆς ἐνώσεως δηλ. οὐχὶ δὲ καὶ ἐν δύο φύσεσι, μετὰ τὴν ἔνωσιν δηλ. καὶ διὰ τοῦτο ἡ Σύνοδος αὕτη εἶπεν εἰς τὸν ὅρον αὐτῆς ἀνωτέρω, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ὁμοούσιος τῷ Πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα, καὶ ὁμοούσιος ἡμῶν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα· ἐκ τοῦ μονοφυσίτου δὲ Εὐτυχοῦς τούτου, ὡς ἀπὸ

τινος ὕδρα πολυκεφάλου πολλαὶ αἱρέσεις μετὰ ταῦτα ἐφύτρωσαν. Οἱ Θεοπασχίται, οἱ λέγοντες, ἅγιος ἀθάνατος ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς, ὃν ἤρχε Πέτρος ὁ Κναφύς (περὶ οὗ δρα τὸν πᾶ. τῆς ε'.), ἡ γὰρ ἀνθρωπότης ἐτρέπη εἰς τὴν Θεότητα, κατὰ τοὺς μονοφυσίτας. Λοιπὸν ὅλη ἡ ἀγία Τριάς ἔπαθε, ὡς φεῖσαι Κύριε! μιᾶς οὐσῆς φύσεως τῆς Θεότητος· δι' ὃ καὶ εἰς τὴν ἀγίαν Τριάδα, τὴν διὰ τοῦ τρισαγίου ὑμνουμένην, τὴν βλασφημίαν ταύτην ἐτόξευσαν οἱ ἐμβρόντητοι. Ἐκ τῶν Μονοφυσιτῶν οἱ Σεβηριανοὶ ἐβλάστησαν ἀπὸ Σεβήρου τινὸς μοναχοῦ, Ἐπισκόπου γενομένου Ἀντιοχείας. Ἐξ αὐτῶν οἱ Ἰακωβίται, ἀπὸ Ἰακώβου τινὸς Σύρου ἀνδρὸς, καὶ ποταποῦ εἰς τὸ γένος, Ζανζάλου ἢ Τζαντζάλου ὀνομαζομένου, ὁ ὁποῖος ἔγεινε καὶ ἀρχηγὸς τῆς αἱρέσεως τῶν Ἀρμενίων. Ἐξ αὐτῶν Γαϊανίται, ὅστις Γαϊανὸς ἠκολούθησεν εἰς τὴν αἵρεσιν Ἰουλιανοῦ Ἐπισκόπου Ἀλικαρνασσοῦ, ἢ Ἀλικαρνασσεῖως, καὶ παρ' αὐτοῦ ἐχειροτονήθη Ἀλεξανδρείας. Ἐλεγον δὲ οὗτοι, ὅτι ὁ Χριστὸς ἦτο πάντῃ ἀπαθὴς, δι' ὃ καὶ Ἀπαθίται ὀνομάζοντο, οἵτινες ὑπὸ τοῦ Δαμασκηνοῦ Αἰγύπτιοι ὀνομάζοντο, εἰς τοὺς ὁποίους καὶ οἱ Κόπται ἠκολούθησαν. Ἐκ τῆς ρίζης δὲ τῶν Μονοφυσιτῶν ἐβλάστησεν καὶ ἡ αἵρεσις τῶν Μονοβελητῶν μετὰ ταῦτα. Εἰ γὰρ μία κατ' αὐτοὺς φύσις ἦν ἐν τῷ Χριστῷ, ἀκόλουθον εἶναι ὅτι ἡ μία αὕτη φύσις νὰ ἔχη καὶ μίαν θέλησιν. Ἐξ αὐτῶν οἱ Ἀγνοῖται, ὧν ἀρχηγὸς ἦν ὁ Θεμιστίας, οἵτινες ἔλεγον ὅτι ὁ Χριστὸς ἠγνόει τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως, σχισθέντες, κατὰ τὸν Δαμασκηνὸν, ἀπὸ τοῦ μονοφυσίτου Θεοδοσιανοῦ. Ἐξ αὐτῶν οἱ Τριθεῖται, οἵτινες ἐπὶ τῆς ἀγίας Τριάδος ἔλεγον κοινὴν οὐσίαν καὶ φύσιν, καὶ μερικὴν ὡς ἐπὶ τῶν τριῶν ἀνθρώπων, ὧν ἀρχηγὸς ἦν Ἰωάννης Ἀλεξανδρεὺς ὁ φιλόπονος. Ἀκέφαλοι δὲ μὲ ἕνα λόγον ὅλοι οἱ μονοφυσίται ὀνομάζοντο, καθ' ὅτι ἐσχίσθησαν ἀπὸ τὸν Μογγὸν Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας διὰ τὴν φανερά δὲν ἀνεθεμάτιζε τὴν δ'. Σύνοδον, ὡς λέγει ὁ Λεόντιος, ἢ διὰ τί ἐποίησαν διαφόρους παρασυνάξεις καὶ παραβαπτίσματα, καὶ ἄλλας καινοτομίας καὶ σχίσματα, καθὼς λέγει Νικηφόρος ὁ Κάλλιστος, ἢ διὰ τί ἐσχίσθησαν ἀναμεταξύ των ὅτε Σεβήρος καὶ Ἰουλιανὸς περὶ φθάρτου καὶ ἀφθάρτου καὶ ἄλλοι μὲν ἠκολούθηον εἰς τὸν ἕνα, ἄλλοι δὲ εἰς τὸν ἄλλον. Καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, ἀκέφαλοι ἐλέγοντο, διὰ τὴν δὲν

ΟΙ Δ'. ΚΑΝΟΝΕΣ

ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΣ Δ'. ΣΥΝΟΔΟΥ ΕΡΜΗΝΕΥΟΜΕΝΟΙ

ΚΑΝΩΝ Α'.

Τῆς ς'. β'. || Τους παρὰ τῶν ἁγίων Πατέρων καθ' ἐκάστην Σύνοδον ἄχρι τοῦ νῦν ἐκτεθέντας Κανό-
τῆς ζ'. α'. || νας κρατεῖν ἐδικαιώσαμεν.

Ἑρμηνεῖα.

Ὁ παρῶν Κανῶν δικαίον κρίνει νὰ κρατοῦσιν, ἤτοι νὰ ἔχουσι τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν ὅλοι οἱ Κανόνες ὅπου ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ νῦν ἐξεδόθησαν παρὰ τῶν ἁγίων Πατέρων, εἴτε πρὸς δογματῶν ἀκρίβειαν, εἴτε καὶ πρὸς Ἐκκλησιαστικὴν εὐταξίαν χρησιμεύοντες καθ' ἐκάστην Σύνοδον Οἰκουμενικὴν τε καὶ τοπικὴν.

Συμφωνεῖα.

Τὰ αὐτὰ δὲ μετὰ τὸν παρόντα κανόνα καὶ ὁ β'. τῆς ς'. καὶ ὁ α'. τῆς ζ'. διορίζουσι νὰ μένουσι βέβαιοι οἱ, τε Ἀποστολικοὶ, καὶ οἱ πρὸ αὐτῶν Συνοδικοὶ καὶ Πατρικοὶ Κανόνες. Καὶ ὅρα τὰ περὶ τῶν Κανόνων ἐν γένει προλεγόμενα ἐν ἀρχῇ τῆς Βίβλου.

ΚΑΝΩΝ Β'.

Ἐἴ τις Ἐπίσκοπος ἐπὶ χρήμασι χειροτονίαν ποιήσῃ, καὶ εἰς πράσιν καταγάγοι τὴν ἄπρατον χάριν, καὶ χειροτονήσῃ ἐπὶ χρήμασιν Ἐπίσκοπον, ἢ χωρεπίσκοπον, ἢ Πρεσβυτέρους, ἢ Διακόνους, ἢ ἕτερόν τινα τῶν ἐν τῷ κλήρῳ κατηριθμημένων, ἢ προβάλλοιτο ἐπὶ χρήμασιν Οἰκονόμον, ἢ Ἐκδικον, ἢ Παραμονάριον, ἢ ὅπως τινὰ τοῦ Κανόνος δι' αἰσχροκέρδειαν οἰκείαν, ὁ τοῦτο ἐπιχειρήσας, ἐλεγχθεὶς, κινδυνεύετω περὶ τὸν οἰκείον βαθμὸν, καὶ ὁ χειροτονοῦμενος μηδὲν ἐκ τῆς κατ' ἐμπορίαν ὠφελείσθω χειροτονίας ἢ προβολῆς, ἀλλ' ἔστω ἀλλότριος τῆς ἀξίας, ἢ τοῦ φροντισματος, οὐπερ ἐπὶ χρήμασιν ἔτυχεν. Εἰ δὲ τις καὶ μεσιτεύων φανείη τοῖς οὕτως αἰσχροῖς, καὶ ἀθεμίτοις λήμμασι, καὶ οὗτος, εἰ μὲν Κληρικὸς εἴη, τοῦ οἰκείου ἐκπιπέτω βαθμοῦ, εἰ δὲ Λαϊκὸς, ἢ Μονάζων, ἀναθεματιζέσθω.

Ἑρμηνεῖα.

Οἱ μὲν Ἐπίσκοποι, Πρεσβύτεροί τε καὶ Διάκονοι χειροτονοῦνται, κατὰ τὸν Ζωναρῶν, οἱ δὲ Ἀναγνώσται καὶ Ψάλται καὶ Ἠγούμενοι χειροθετοῦνται καὶ σφραγίζονται (1), οἱ δὲ, προβάλλοντες μόνον χωρὶς σφραγίδος, ὡς οἱ Οἰκονόμοι (2) καὶ Ἐκδικοὶ, καὶ Παραμονάριον, ἤτοι Προμονάριον. Ὅποιος λοιπὸν Ἐπίσκοπος (διορίζει ὁ πα-

ὑπετάσσοντο εἰς μίαν κεφαλὴν, ἀλλὰ ἄλλοι μὲν εἰς ἓνα, ἄλλοι δὲ εἰς ἄλλον, διαφόρως ἀπ' ἀλλήλων καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἀποσχισθέντες. (Ὁρα παρὰ Δοσιθ. σελ. 470 τῆς Δωδεκαβίβλου καὶ παρ' ἄλλοις). Ὅλοι δὲ οἱ μονοφυσῖται καὶ Θεοπασχῖται, εἰκόνα Χριστοῦ οὐκ ἐδέχοντο κατὰ τὴν ς'. πρᾶξιν τῆς ζ'. Συνόδου, ἐπειδὴ καὶ ἔλεγον ὅτι ἡ περιγραπτὴ καὶ εἰκονιζομένη φύσις τῆς ἀνθρωπότητος ἀνεκράθη, καὶ μετετρέπη εἰς τὴν φύσιν τῆς Θεότητος. Ἀστείος δὲ ἐστάθη ὁ ἐλεγκτὸς, ὅπου ἔκαμεν ὁ Ἀλαμούνδαρος, ὁ πρῶτος τῶν Σαρακηνῶν. Οὗτος γὰρ ἀποῦ ἔγινε χριστιανὸς, ἐπειδὴ καὶ ἔστειλεν εἰς αὐτὸν δύο Ἐπισκόπους ὁ Σεβήρος διὰ νὰ τὸν ἐλύσῃ εἰς τὴν αἵρεσιν αὐτοῦ, θέλων ἐλέγξει αὐτούς, εἶπεν. Ἀλλὰ δὲν ἤξεύρετε, ὅτι γράμματα μοῦ ἔστειλαν. καὶ μέσα εἰς αὐτὰ μοὶ φανερώουσι ἐκεῖνοι. ὅπου τὰ ἔγραψαν, ὅτι ἀπέθανεν ὁ ἀρχάγγελος Μιχαήλ; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ τοῦ Σεβήρου Ἐπίσκοποι, ὅτι τοῦτο νὰ γένη εἶναι ἀδύνατον. Τότε ὁ Ἀλαμούνδαρος ἀποκριθεὶς εἶπε, καὶ ἂν ὁ Χριστὸς δὲν ἔχη δύο φύσεις, καθὼς ἐσεῖς λέγετε, πῶς ἦτο δυνατόν νὰ πάθῃ, καὶ νὰ ἀποθάνῃ εἰς τὸν Σταυρὸν; ἐπειδὴ ἡ θεότης αὐτοῦ εἶναι

ἀπαθὴς, καὶ δὲν ἀποθνήσκει (Δοσιθ. σελ. 424 τῆς Δωδεκαβίβλου).

(1) Σημειώσαι δὲ, ὅτι τὴν παρὰ Ἀρχιερέως γεννημένην κοῦραν τῶν Κληρικῶν σφραγίδα ἐπικουρίδος καὶ ἐπικουρίδα ἐπισκοπικὴν ὀνομάζει ὁ Βαλσαμῶν, ἀπόκαρσιν δὲ, τὴν τῶν μοναχῶν, (ἐν τῇ ἔρμην. τοῦ λγ'. τῆς ς', καὶ ἐπικουρίδα μοναχικὴν τῇ ἔρμ. τοῦ οζ'. τῆς ς').

(2) Οἱ μὲν Οἰκονόμοι ἐγίνοντο διὰ νὰ κυβερνήσῃ τὰ τῆς ἐκκλησίας πράγματα κατὰ γνώμην τοῦ Ἐπισκόπου κατὰ τὸν Γ. Θεοφίλου, κς'. τῆς δ'. καὶ ια'. τῆς ζ'. οἱ δὲ Ἐκδικοὶ ἐγίνοντο διὰ νὰ βοηθοῦν τοὺς ἀδικουμένους, νὰ λυτρώσῃ τοὺς τυραννομένους ὑπέτινων, καὶ νὰ ἐκδικοῦν τοὺς διὰ οἰανδήποτε κακίαν καὶ ἐπὶ τῆς προσφεύγοντας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Δύο λογίων δὲ ἦσαν οἱ Ἐκδικοὶ, ἐκκλησιαστικοὶ, κατὰ τὸν παρόντα κανόνα, καὶ ἐξωτερικοὶ, καὶ Βασιλικοὶ, κατὰ τὸν πγ'. καὶ ρζ'. τῆς ἐν Κερθαγ. Ἐλέγοντο δὲ αὐτοὶ, κατὰ τὸν Βαλσαμῶνα, Δεφένσορες καὶ Ἐκκλησιέκδικοι, κατὰ τὸν Ἰουστινιανόν. Δώδεκα δὲ ἦσαν οὗτοι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὧν ὁ πρῶτος ἐλέγετο Πρωτέκδικος, ὅστις μετὰ τῶν δύο ἐκδικῶν ἔκρινε τὰς μικρὰς

ρῶν Κανῶν) τούτους πάντας καὶ τοὺς λοιποὺς Κληρικοὺς ποιήσοι μὲ χρήματα, καὶ δι' αἰσχροκέρδειαν τοῦ πω-
λήσει τὴν ἀπώλητον χάριν τοῦ Πνεύματος, οὗτος ἐλεγχθεὶς, ἄς καθαιρήται ἀπὸ τὸν βαθμὸν τῆς Ἀρχιερωσύνης.
Ἄλλὰ καὶ ἐκεῖνος ὁποῦ τοιοῦτοτρόπως χειροτονηθῆ, ἄς μὴ ὠφελῆται ἀπὸ τὴν κατὰ πραγματείαν ταύτην χει-
ροτονίαν ἢ προβολὴν, ἀλλὰ ἄς ἦναι καὶ τῆς ἱερωσύνης, καὶ τοῦ ὄφικίου ὁποῦ ἔλαβεν ἀπόβλητος. Εἰ δέ τις
ἤθελε γίνεαι μεσίτης εἰς τὰς αἰσχροκερδείας ταύτας, εἰ μὲν εἶναι Κληρικὸς, ἄς καθαιρήται, εἰ δὲ Μοναχὸς ἢ λαϊ-
κός. ἄς ἀναθεματίζεται, Ἀνάγνωθι καὶ τὸν κθ'. καὶ λ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ Γ'.

Ἦλθεν εἰς τὴν ἁγίαν Σύνοδον, ὅτι τῶν ἐν τῷ Κλήρῳ κατειλεγμένων τινὲς διὰ αἰσχρο-
κέρδειαν ἀλλοτρίων κτημάτων γίνονται μισθωτοὶ, καὶ πράγματα κοσμικὰ ἐργολαβοῦσι, τῆς
μὲν τοῦ Θεοῦ λειτουργίας καταρραθυμοῦντες, τοὺς δὲ τῶν κοσμικῶν ὑποτρέχοντες οἴκους,
καὶ οὐσιῶν χειρισμοὺς ἀναδεγόμενοι διὰ φιλαργυρίαν. Ὄρισε τοίνυν ἡ ἁγία καὶ μεγάλη Σύ-
νοδος, μηδένα τοῦ λοιποῦ μὴ Ἐπίσκοπον, μὴ Κληρικόν, μὴ μονάζοντα, ἢ μισθῶσθαι κτή-
ματα, ἢ πραγμάτων ἐπιτάγειν ἑαυτὸν κοσμικαῖς διοικήσεσι, πλὴν εἰ μὴ που ἐκ νόμων καλοῖτο εἰς
ἀφηλίκων ἀπαρχίτητον ἐπιτροπὴν, ἢ ὁ τῆς πόλεως Ἐπίσκοπος ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτρέψοι φροντίζειν
πραγμάτων, ἢ ὄρφανῶν, ἢ γηρῶν ἀπρονοήτων, καὶ τῶν προσώπων τῶν μάλιστα τῆς ἐκκλησιαστικῆς
δεομένων βοηθείας, διὰ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ. Εἰ δέ τις παραβαίνειν τὰ ὠρισμένα τοῦ λοιποῦ ἐπιχειρήσοι,
ὁ τοιοῦτος ἐκκλησιαστικῶς ὑποκείσθω ἐπιτιμίαις.

Τῶν Ἀποστ.
ς'. πά. πγ'.
τῆς Δ'. ζ'. τῆς
δ. καὶ β'. ια.
τῆς Καθ. ιη.
τῆς ζ'. ι'.

Ἑρμηνεῖα.

Ὁ παρῶν Κανῶν διορίζεται ὅτι, ἐπειδὴ καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἀκοὴν τῆς Συνόδου πῶς μερικοὶ Κληρικοὶ, διὰ
αἰσχροκέρδειαν πακτόνουσι ξένα ὑποστατικά, καὶ ἐργολαβοῦσιν (1), ἦτοι εἰς κοσμικὰ πράγματα τὸν ἑαυτὸν
τοὺς περιπλέουσι διὰ κέρδος, ἀμελοῦντες τὰς τῆς ἱερωσύνης ὑπηρεσίας, εἰς τοὺς οἴκους δὲ τῶν κοσμικῶν εἰσερ-
χόμενοι, καὶ τὰς περιουσίας αὐτῶν διὰ φιλαργυρίαν ἀναλαμβάνοντες· διὰ τοῦτο ὠρισεν ἡ ἁγία αὕτη Σύνοδος, εἰς
τὸ ἐξῆς κανόνιας Ἐπίσκοπος ἢ Κληρικὸς, ἢ Μοναχός, νὰ μὴ πακτόνη ὑποστατικά, ἢ νὰ ἐμβάλλῃ τὸν ἑαυτὸν τοῦ
εἰς διοικήσεις πραγμάτων κοσμικῶν, ἔξω μόνον ἂν ἀπὸ τοὺς νόμους καλῆται εἰς τὸ νὰ γένη ἐπίτροπος μὲν τῶν
ἀνήθων παίδων (2) (ἀνηθοὶ δὲ λέγονται ἀπὸ γεννήσεως ἕως τῶν ιδ'. χρόνων), κουράτωρ δὲ, ἦτοι φροντιστὴς
καὶ ἐπιμελητὴς τῶν ἀφηλίκων (ἀφήλικες δὲ λέγονται ἀπὸ τοῦ ιδ'. ἕως τοῦ κε'.), καὶ ἔξω, ἂν ὁ τῆς πόλεως
Ἐπίσκοπος παρακινήσῃ αὐτὸν νὰ φροντίσῃ τὰ τῆς Ἐκκλησίας πράγματα, ἢ ὄφρα, καὶ χήρας ἀπρονοήτους, καὶ
ἄλλα πρόσωπα ὁποῦ χρειάζονται μάλιστα τῆς ἐκκλησιαστικῆς βοηθείας καὶ ἀντιλήψεως, ὅχι διὰ κανόνια κέρδος
καὶ ἀπόλαυσιν, ἀλλὰ μόνον διὰ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ. Εἰ δέ τις ἤθελε τολμήσει εἰς τὸ ἐξῆς νὰ παραβῇ ταῦτα,
ὁ τοιοῦτος ἄς γένη ὑπεύθυνος εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἐπιτίμια. Ποῖα δὲ εἰσι ταῦτα; ἄπερ οἱ ἀποστολικοὶ Καν-
όνες διορίζουσιν· ἢ ἀπὸ τοῦ Κλήρου δηλαδὴ αὐτῶν ἔκπτωσις. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν ς'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ Δ'.

Οἱ ἀληθῶς καὶ εἰλικρινῶς τὸν μονήρη μετιόντες βίον, τῆς προσηκούσης ἀξιούσθωσαν
τιμῆς. Ἐπειδὴ δὲ τινες τῷ μοναχικῷ κεχημένοι προσχήματι, τὰς τε ἐκκλησίας, καὶ τὰ
πολιτικά διαταράττουσι πράγματα, περιϊόντες ἀδιαφόρως ἐν ταῖς πόλεσιν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ
μοναστήρια ἑαυτοῖς συνιστᾶν ἐπιτηδεύοντες, ἔδοξε μηδένα μὲν μηδαμοῦ οἰκοδομεῖν, μηδὲ συνιστᾶν μο-
ναστήριον, ἢ εὐκτήριον οἶκον παρὰ γνώμην τοῦ τῆς πόλεως Ἐπισκόπου. Τοὺς δὲ καθ' ἑκάστην πόλιν

Τῆς δ'. κδ'.
τῆς ζ'. ια. τῆς
δ. καὶ β'. δ.

ὑποθέσεις τὰς εἰσερχομένας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Προσμονάριοι δὲ
ἐγίνοντο διὰ νὰ παραμένουν εἰς τὴν λαχοῦσαν αὐτοῖς ἐκκλη-
σίαν, καρτεροῦντες, καὶ ὑποδεχόμενοι τοὺς εἰς προσκύνῃσιν ἐρ-
χομένους.

(1) Ἐργολάβοι κυρίως εἶναι οἱ τεχνῖται ἐκεῖνοι ὁποῦ δίδουσιν
ἀρραβῶνας, καὶ καταπιάνουσι μίαν δουλείαν, μὲ ὑπόσχεσιν, ὅτι
νὰ μὴ τὴν ἀφήσουν, ἕως οὗ νὰ τὴν τελειώσουν, κατὰ τὸν Ἀρμε-
νόπουλον (βιβλ. γ'. τίτλ. η').

(2) Διὰ ποίαν δὲ ἀφορμὴν ὁ Κανὼν μὲν οὗτος συγχωρεῖ νὰ
γίνωνται οἱ Ἐπίσκοποι καὶ Μοναχοὶ ἐπίτροποι καὶ κουράτορες,
ἢ δὲ ρηγ', τοῦ Ἰουστινιανοῦ* Νεαρὰ κωλύει αὐτοὺς ἀπὸ τοῦτο;
ἢ κωλύει αὐτοὺς, κατὰ τὸν Βαλσαμῶνα, διὰ νὰ μὴ γίνωνται

ἀφ' ἑαυτῶν, ἢ ὅταν ἀπὸ τοὺς νόμους μόνον εἰς τοῦτο καλῶνται
ὄχι δὲ καὶ ὅταν καὶ παρὰ τῶν Ἐπισκόπων εἰς τοῦτο παρακα-
λεσθῶν. Ὁ δὲ χαρτοφύλαξ Πέτρος λέγει, ὅτι οἱ μοναχοὶ οὔτε
παιδία νὰ ἀναδέχωνται ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος (εἰμὴ ἐκ μεγάλης
ἀνάγκης, καὶ ὅρα τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ κδ'. τοῦ Νηστευτοῦ),
οὔτε ἀδελφοποιίας νὰ κρατοῦν. Παρὰ Κανόνες γὰρ ταῦτά ἐστι
(σελ. 395. Γιοῦρ. Γραικορ.). Καὶ Νικηφόρος δὲ ὁ χαρτοφύλαξ
λέγει, ὅτι προστάζει ἐνταλματικῶς ἡ Ἐκκλησία εἰς τοὺς ἡγου-
μένους καὶ Ἐξάρχους τῶν μοναστηρίων συντεκνίας καὶ ἀδελφο-
ποιήσεις οἱ μοναχοὶ νὰ μὴν κάμνουν, καὶ ὅτι ἀδελφοποιίας ὁ νό-
μος μὲ τὴν ἐλόγητα δὲν δέχεται (σελ. 342. τῆς αὐτῆς βιβλ.), καὶ
ὅρα εἰς τὸ περὶ ἀδελφοποιίας Κεφάλαιον ἐν τῷ περὶ συνοικεσίων.

καὶ χάραν μονάζοντας, ὑποτετάχθαι τῷ Ἐπισκόπῳ, καὶ τὴν ἡσυχίαν ἀσπάζεσθαι, καὶ προσέχειν μόνῃ τῇ νηστείᾳ, καὶ τῇ προσευχῇ, ἐν οἷς τόποις ἀπετάξαντο, προσκαρτεροῦντες, μήτε δὲ ἐκκλησιαστικοῖς, Ἄποστ. πβ'. Βασ. μ'. μβ'. τῆς ἐν Καρθ. ογ'. κ'. τῆς ς'. πε'. τῆς ἐν Γάγγ. γ'. μῆτε βιωτικοῖς παρενοχλεῖν πράγμασιν, ἢ ἐπικοινωνεῖν, καταλιμπάνοντες τὰ ἴδια μοναστήρια, εἰ μήποτε ἄρα ἐπιτραπέειν διὰ χρεῖαν ἀναγκαίαν ὑπὸ τοῦ τῆς πόλεως Ἐπισκόπου. Μηδένα δὲ προσδέχεσθαι ἐν τοῖς μοναστηρίοις δοῦλον ἐπὶ τῷ μονάσαι παρὰ γνώμην τοῦ ἰδίου δεσπότου. Τὸν δὲ παραβαίνοντα τοῦτον ἡμῶν τὸν ὄρον, ὠρίσαμεν ἀκοινωνήτον εἶναι, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ βλασφημῆται. Τὸν μὲν τοι Ἐπίσκοπον τῆς πόλεως χρῆ τὴν δέουσαν πρόνοιαν ποιεῖσθαι τῶν μοναστηρίων.

Ἑρμηνεία

Ταῦτα διορίζει ὁ παρῶν Κανὼν. Οἱ ἀληθῶς καὶ χωρὶς κἀμμίαν ὑπόκρισιν τὴν μοναχικὴν ζωὴν μεταχειριζόμενοι, ὡς ἀξιῶντων τῆς πρεπούσης τιμῆς. Ἄλλ' ἐπειδὴ μερικοὶ μεταχειρίζονται τὸ μοναχικὸν σχῆμα πρὸς ἐπίδειξιν καὶ δόξαν διὰ τὰ τιμῶνται, καὶ συγγέουσι τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ πολιτικὰ πράγματα, θέλοντες τὰ διοικοῦσιν αὐτὰ, καὶ περιτριγυρίζουσι μὲν μὲ ἀδιαφορίαν εἰς τὰς πόλεις, μοναστήρια δὲ ἐδικὰ τοὺς ἐπιτηδεύουσι. τὰ οἰκοδομοῦν, διὰ τοῦτο ἐφάνη εὐλογον, κἀνένας μοναχὸς μήτε εἰς χωρίον, μήτε εἰς πόλιν, μήτε εἰς ἔρημον, ἢ εἰς ἄλλο κἀνένα μέρος τὰ οἰκοδομῆ καὶ τὰ συνιστᾷ μοναστήριον, ἢ οἶκον εὐκτήριον, χωρὶς τὴν γνώμην τοῦ κατὰ τόπον Ἐπισκόπου (1). Οἱ δὲ Μοναχοὶ οἱ εἰς κάθε πόλιν καὶ χωρίον εὐρισκόμενοι τὰ ὑποτάσσονται εἰς τὸν τοῦ τόπου Ἐπίσκοπον, καὶ τὰ ἡσυχάζουσιν, εἰς μόνην τὴν προσευχὴν καὶ νηστείαν σχολάζοντες, καὶ διαμένοντες εἰς τὰ μοναστήρια ἐκεῖνα, ὅπου ἐκουρεύθησαν, χωρὶς τὰ ἀφίνουσι αὐτὰ (ὄρα τὸν κ'. τῆς ζ'.) καὶ τὰ περιπλέκουσι τὸν ἑαυτὸν τοὺς εἰς ἐκκλησιαστικὰ καὶ πολιτικὰ πράγματα (2), ἔξω μόνον ἂν κατὰ ἀνάγκην καὶ χρεῖαν διορισθῶν εἰς τοῦτο ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου, κρίναντος αὐτοὺς ἐπιτηδεύουσιν. Ἐφάνη δὲ εὐλογον πρὸς τοῦτοίς, τὰ μὴ δέχεται κἀνένας δοῦλος εἰς μοναστήριον τὰ κουρεύεται Μοναχὸς χωρὶς τὴν γνώμην τοῦ αὐθέντου του, ἵνα μὴ καὶ οἱ ἄνθρωποι βλέποντες τοὺς Μοναχοὺς τὰ περιπλέκωνται εἰς κοσμικὰ, καὶ οἱ αὐθένται λυπούμενοι διὰ τοὺς δούλους τῶν, βλασφημῶσι τὸ τάγμα τῶν Μοναχῶν, καὶ ἐντεῦθεν βλασφημῆται δι' αὐτῶν τὸ

(1) «Δι' ὃ καὶ ἡ ζ'. διάταξις τοῦ α'. τίτλ. τῶν Νεαρῶν, ἧτις ἐστὶ Νεαρὰ Ἰουστινιάνειος ζζ'. καὶ ἡ γ'. τοῦ β'. τίτλ. ἧτις ἐστὶ Νεαρὰ Ἰουστινιάνειος ρλῆ. κειμένη ἐν βιβλ. ε. τῶν Βασιλ. τίτλ. γ'. κεφ. δ'. καὶ ε. (παρὰ τῷ νομικῷ τοῦ Φωτίου τίτλ. γ'. κεφ. ιδ'. καὶ τίτλ. ια. κεφ. α.) θεσπίζουσιν, ὅτι, ἐκεῖνος ὅπου θέλει τὰ κτίσῃ εὐκτήριον οἶκον, ἢ ἐκκλησίαν, ἢ μοναστήριον, τὰ ὁμιλῆ πρῶτον περὶ τοῦτου μὲ τὸν Ἐπίσκοπον, τὰ χαρίζῃ τὰ ἱκανὰ διὰ τὸ καύσιμον τῶν λαμπάδων καὶ λύχνων τοῦ ναοῦ, τὰ ἱκανὰ διὰ τὴν ἱερὰν λειτουργίαν, διὰ τὴν τροφὴν τῶν προσμοναρίων καὶ μελλόντων ἐκεῖσε κατοικεῖν, καὶ τότε τὰ φανερώνη ὁ Ἐπίσκοπος εἰς ὄλους τὸ πρᾶγμα, καὶ πηγαίνοντας παρρησίᾳ εἰς τὸν τόπον ὅπου μέλλει τὰ γένη ἢ οἰκοδομῆ, τὰ κἀμνη εὐχὴν, καὶ τὰ πηγυρὴ σταυρὸν εἰς αὐτὸν, καὶ τότε τὰ ἀρχινᾷ ἢ οἰκοδομῆ. Λέγουσι δὲ πρὸς τοῦτοίς, ὅτι ὅποιος κἀμνη ἀρχὴν τὰ κτίσῃ ταῦτα ἐξ ἀρχῆς, ἢ τὰ ἀνακαινίξῃ παλαιὰ ὄντα, τὰ ἀναγκάζεται τόσον αὐτὸς, ὅσον καὶ οἱ κληρονόμοι του ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπον καὶ τοὺς οἰκονόμους, καὶ ἀπὸ τὸν ἐξουσιαστὴν τοῦ τόπου τὰ τελειώσῃ τὴν οἰκοδομὴν ὅπου ἀρχισε, καὶ τὰ μὴ τὴν ἀφίγη κολωθήν.»

(2) Ὡστε κατὰ τὸν Κανὼνα τοῦτον οὔτε οἱ καλούμενοι Ἱερομόναχοι πρέπει, ἢ τὰ χειροτονῶνται, ἢ τὰ εὐρισκῶνται ὄλως ἐφημερεύοντας εἰς τὰς ἐν τῷ κόσμῳ ἐκκλησίας. Μοναχοὶ γὰρ καὶ αὐτοὶ κατὰ τὸ ὄνομά τοὺς εἶναι, καὶ παρθενίαν ἐπαγγέλλονται, δι' ὃ καὶ εἰς μοναστήρια πρέπει καὶ τὰ χειροτονῶνται, καὶ τὰ μένουν ἐνεργῶντες τὰ τῆς ἱερωσύνης, καὶ ὄχι ἐν τῷ κόσμῳ. Ὡθεν τοῦτο βεβαιῶν ὁ Κωνσταντινουπόλεως Μιχαὴλ ὁ τῶν φιλοσόφων ὑπατος, ἐδιώρισεν, ὅτι ὅλαι αἱ ἱεροπραξίαι ὅπου τελοῦνται ἐν κόσμῳ, τὰ γίνονται ἀπὸ κοσμικοῦ Ἱερείς, καὶ ὄχι ἀπὸ Ἱερομόναχους· οἱ δὲ Ἱερομόναχοι τὰ εὐρισκῶνται εἰς τὰ μοναστήρια τῶν, ὡς λέγει ὁ Βαλαμών (σχόλ. εἰς τὸ γ'. Κεφάλαιον τοῦ α. τίτλ. τοῦ νομικοῦ τοῦ Φωτίου) ἀλλὰ καὶ Πέτρος ὁ χαρ-

τοφύλαξ τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας λέγει, ὅτι οὔτε Ἱερομόναχος γάμον ἢμπορεῖ τὰ εὐλογῆσῃ, οὔτε μέσα εἰς μοναστήριον (σελ. 395. τῆς Γιοῦρ. Γραικορ.) ὅθεν παρὰ Κανὼνας ποιοῦσιν οἱ τοὺς τοιοῦτους Ἱερομόναχους χειροτονοῦντες ἐν ταῖς πόλεσιν Ἀρχιερεῖς, καὶ ὡς διορθῶσιν τὸ ἄτοπον. Διότι διὰ ὅσα κακὰ καὶ ἀμαρτίας κἀμουν οἱ Ἱερομόναχοι αὐτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις τοῦ κόσμου συναναστροφόμενοι, διὰ ὅλα ἔχουν τὰ παιδευθῶν οἱ χειροτονοῦντες αὐτοὺς Ἀρχιερεῖς. Ὡτω γὰρ φησὶν ὁ Θεῖος Χρυσόστομος· «Μὴ γὰρ μοι εἶπες ὅτι ὁ Πρεσβύτερος ἡμαρτε, μηδὲ ὅτι ὁ Διάκονος. Πάντων τοῦτων ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῶν χειροτονησάντων αἱ αἰτίαι φέρονται» (λόγ. γ'. εἰς τὰς πράξεις σελ. 627. τοῦ δ'. τόμου.). Κατὰ τοῦτον τὸν Κανὼνα οὐ καλῶς ποιοῦσι καὶ ἐκεῖνοι οἱ Μοναχοὶ ὅπου ἀφίνουσι τὰ μοναστήρια τῶν, ἢ τὰ κελλία καὶ σκήτας τῶν, καὶ πηγαίνουσι εἰς τὸν κόσμον, διὰ τὰ ζητοῦν ἐλεημοσύνην. Διατὶ πίπτουσιν εἰς πολλὰς παγίδας τοῦ διαβόλου καὶ βλάβας ψυχικὰς. Καὶ ὁ μέγας Βασίλειος συγχωρεῖ τὰ εὐγαίνουσι οἱ μοναχοὶ ἀπὸ τὸ μοναστήριον, καὶ τὰ ὁδοιποροῦν διὰ τὰς ἀναγκαίας χρεῖας τοῦ Κοινοβίου, καὶ τρόπον τινὰ ἐλέγχει ἐκείνους ὅπου δι' ἀμέλειαν παραιτοῦνται καὶ δὲν θέλουσι τὰ εὐγαίνουσι ἔξω (ἀσκητικ. Διατάξ. κς') ἀλλὰ πάλιν ὁ αὐτὸς Βασίλειος λέγει, ὅτι ὁ προεστὴς τὰ στέλλῃ εἰς τὰς τοιαύτας χρεῖας τοῦ Κοινοβίου, ἐκεῖνον ὅπου δύναται καὶ τὸν ἑαυτὸν του τὰ φυλάξῃ ἀβλαβῆ, καὶ τὰ ὠφελήσῃ καὶ τοὺς συνομιλοῦντας μὲ αὐτόν. Ἐὰν δὲ τοιοῦτος ἀδελφὸς δὲν εὐρίσκειται εἰς τὸ μοναστήριον ἐπιτήδειος καὶ δυνατὸς, κἀλλιον εἶναι τὰ ὑπομένουν οἱ ἀδελφοὶ κάθε ὀλίγον καὶ στενοχωρίαν μὲχρι θανάτου, παρὰ διὰ σωματικὴν παρηγορίαν τὰ παραβλέψουσι τὴν προφανῆ βλάβην τῆς ψυχῆς ἐκείνου ὅπου μέλλει τὰ ἀποσταλῆ. Καὶ ἀφ' οὗ δὲ ἐπαναγυρῆσῃ ὁ ἀδελφός, πρέπει τὰ τὸν ἐξετάξῃ ὁ προεστὴς πῶς ἀπέρασεν εἰς τὴν ἀπόδημίαν του. Καὶ τὰ μὲν καλῶς ὑπ' αὐτοῦ γενόμενα, τὰ ἐπαινεῖ, τὰ δὲ κακῶς, τὰ διορθῶν κ.τ.λ. (ὄρα κατὰ πλάτος μδ').

ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ὅστις δὲ παραβῆ τὸν Κανόνα τοῦτον, νὰ ἀφορίζεται. Καθὼς ὁμοίως οἱ Μοναχοὶ πρέπει νὰ σχολάζουσιν εἰς τὰ ἀνήκοντα ἔργα τοῖς μοναχοῖς, ἔτσι καὶ ὁ Ἐπίσκοπος πρέπει νὰ ἔχη τὴν προσήκουσαν πρόνοιαν τῶν μοναστηρίων αὐτῶν, ὑπερασπιζόμενος αὐτοὺς καὶ ἐλεῶν ἐν ταῖς ἀναγκαίαις χρείαις, ἢ ἐκ τῶν ἰδίων, ἢ ἐκ τῶν πτωχικῶν χρημάτων τῆς ἐκκλησίας κατὰ τὸν μα'. Ἀποστολικόν, καὶ κε'. Ἀντιοχείας, διὰ δύο αἰτίας· πρῶτον, διὰ νὰ μένουσιν ἐκεῖνοι ἡσυχοὶ καὶ ἀπερίσπαστοι, καὶ β'. διὰ νὰ ἀπολαμβάνη καὶ αὐτοὶ ἐκ τούτου ψυχικὴν ὠφέλειαν (1).

Συμφωνία.

« Προστάζει δὲ παρομοίως καὶ ὁ ἱεὺς τῆς ζ' νὰ ἐμποδίσῃ ὁ Ἐπίσκοπος τοὺς μοναχοὺς ἐκείνους ὅπου ἀφίνουσιν τὰ μοναστήρια των, καὶ ἐπιχειροῦσιν νὰ κτίξουσιν οἴκους εὐκτηρίους μὴ ἔχοντες τὰ πρὸς τελείωσιν καὶ ἀπκρτισμὸν αὐτῶν ἔξοδα. Ἀλλὰ καὶ ὁ α'. τῆς α'. καὶ β'. δὲν δίδει ἀδειαν εἰς κἀνένα νὰ κτίξῃ μοναστήριον χωρὶς τὴν γνώμην τοῦ Ἐπισκόπου, ἢ μετὰ τὸ κτίσαι νὰ γίνεταί Κύριος αὐτοῦ. Ἀνάγνωθι καὶ τὴν τοῦ πβ'. Ἀποστολικοῦ ἐρμηνείαν, καὶ τὸν κδ'. τῆς παρούσης. »

ΚΑΝΩΝ Ε'.

Περὶ τῶν μεταβαίνοντων ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν Ἐπισκόπων ἢ Κληρικῶν, ἔδοξε τοὺς περὶ τούτων τεθέντας Κανόνας παρὰ τῶν ἁγίων Πατέρων ἔχειν τὴν ἰσχύν.

Ἀποστ. ιδ'. ιε'. τῆς α. ιε'. ιε'. τῆς ε'. ιε'. τῆς εν' Ἀντιοχ. γ'. ιε'. κα'. τῆς εν' Σαρδικῆ α. β'. ιε'. ιε'. ιθ'. τῆς Καρθ. ν'. ξγ'. ι'.

Ἐρμηνεία.

Ὁ Κανὼν οὗτος διορίζεται νὰ ἔχωσι τὸ κῦρος οἱ Κανόνες ἐκεῖνοι ὅπου ἐξεδόθησαν ἀπὸ τοὺς ἁγίους Πατέρας, οἱ κωλύοντες τὰς ἀπὸ μιᾶς πόλεως ἢ ἐπαρχίας, εἰς ἄλλην πόλιν καὶ ἐπαρχίαν μεταβάσεις, τὸσον τῶν Ἐπισκόπων, ὅσον καὶ τῶν κληρικῶν, καὶ ἀνάγνωθι αὐτοὺς ἐν τῷ ιδ'. καὶ ιε'. Ἀποστολικῷ.

ΚΑΝΩΝ ΣΤ'.

Μηδένα ἀπολελυμένως χειροτονεῖσθαι, μήτε Πρεσβύτερον, μήτε Διάκονον, μήτε ὄλως τινὰ τῶν ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ τάγματι, εἰ μὴ ἰδικῶς ἐν ἐκκλησια πόλεως, ἢ μαρτυρίῳ ἢ μοναστηρίῳ ὁ χειροτονούμενος ἐπικηρύττοιο. Τοὺς δὲ ἀπολύτως χειροτονουμένους, ὥρισεν ἡ ἁγία Σύνοδος ἄκυρον ἔχειν τὴν τοιαύτην χειροθεσίαν, καὶ μηδαμοῦ δύνασθαι ἐνεργεῖν, ἐφ' ὕβρει τοῦ χειροτονήσαντος.

Τῆς εν' Νεο- και. ιγ'.

Ἐρμηνεία.

Θέλουσα ἡ ἁγία Σύνοδος αὕτη νὰ ἐμποδίσῃ μὲ εὐκολίαν τὰς ἀπὸ τόπου εἰς τόπον παρὰ τοὺς Κανόνας γινόμενας μεταβάσεις καὶ μεταθέσεις τῶν ἱερωμένων, ὧν ἀρχὴ καὶ ρίζα εἶναι τὸ νὰ χειροτονοῦνται ἀπολύτως καὶ ἀορίστως, διορίζει εἰς τὸν παρόντα αὐτῆς Κανόνα, νὰ μὴ χειροτονηταί εἰς τὸ ἐξῆς μὲ τοιοῦτον τρόπον μήτε Ἱερεὺς, μήτε Διάκονος, μήτε ἄλλος τις ἐκκλησιαστικός, πᾶρεξ διωρισμένος εἰς ἐκκλησίαν πόλεως, ἢ χωρίου, ἢ εἰς μοναστήριον, ἢ εἰς ἐκκλησίαν μάρτυρος, ἐκφωνοῦντος τοῦ Ἀρχιερέως ἐν τῇ τῆς χειροτονίας εὐχῇ. Ἡ θεία χάρις προχειρίζεται τὸν δεῖνα Πρεσβύτερον, ἢ Διάκονον τῆς δεῖνος ἐκκλησίας, ἢ τοῦ μοναστηρίου, κατ' ὄνομα, ἀπαραλλάκτως δηλαδὴ καθὼς ἐκφωνεῖται τὸ ὄνομα τῆς ἐπαρχίας ἐν τῇ χειροτονίᾳ ἐκάστου Ἐπισκόπου. Ὅσοι δὲ ἀορίστως χειροτονηθῶν, ὥρισεν ἡ ἁγία Σύνοδος νὰ ἔχουν ἄκυρον τὴν χειροτονίαν, καὶ εἰς κἀνένα τόπον νὰ μὴ δύνανται νὰ τὴν ἐνεργοῦν, διὰ νὰ ἀτιμάζεται ἐκ τῆς ἀνενεργησίας ταύτης ὁ παρὰ Κανόνες ταύτην δοῦς Ἀρχιερεὺς, καὶ ἐκ τῆς ἀτιμίας ταύτης νὰ σωφρονισθῇ, καὶ ἄλλοτε μὴ ποιήσῃ τοῦτο (2). Σὺ δὲ μοι θρήνησον, ὡ ἀνεγνωστά, ἐν τῷ παρόντι Κανόνι, καθ' ὅτι τὴν σήμερον, ἐν οὐδεμιᾷ χειροτονίᾳ Διακόνου, ἢ Πρεσβυτέρου ἐκφωνεῖται τὸ ὄνομα τῆς ἐκκλησίας, ἢ τοῦ Μοναστηρίου εἰδικῶς, καθὼς οὗτος ὁ Κανὼν προστάζει, τὸ ὅποσον φαίνεται ὅτι εἶναι καὶ αὐτὸ κόντὰ εἰς τὰ ἄλλα συστατικὰ τῆς χειροτονίας, καὶ οἱ παραβάται τοῦτο οὐδαμῶς συλλογίζονται.

ΚΑΝΩΝ Ζ'.

Τοὺς ἄπαξ ἐν Κλήρῳ τεταγμένους καὶ μοναστὰς, ὥρισται μὴτε ἐπὶ στρατείαν, μὴτε ἐπὶ ἀξίαν κοσμικὴν ἐρχεσθαι. Ἡ τοῦτο τολμῶντας καὶ μὴ μεταμελουμένους ὥστε ἐπιστρέψαι ἐπὶ τοῦτο, ὁ διὰ Θεὸν πρότερον εἶλοντο, ἀναθεματίζεσθαι.

Ἀποστ. ε'. πα'. πγ'. τῆς δ'. γ'. ε'. τῆς α. καὶ β'. ια'. τῆς εν' Καρθ. ιθ'. τῆς ζ'. ι'.

(1) Ὁ παρὼν Κανὼν ἀπαραλλάκτως εὑρίσκεται καὶ εἰς τὴν ε'. πρᾶξιν τῆς αὐτῆς δ'. Συνόδου, δὴ μόνον περιέχων περισσότερα ἀπὸ τὸν Κανόνα τοῦτον· α. ὅτι νὰ μὴ κτίζεται μοναστήριον εἰς κτήματά τινος, χωρὶς τὴν γνώμην τῶν κυρίων τῶν κτημάτων, καὶ β'. ὅτι ὄχι μόνον δούλοι, ἀλλ' οὐδὲ ἐναπόγραφοι,

ἤτοι στρατιῶται, νὰ μὴ δέχωνται εἰς μοναστήριον καὶ νὰ κωρευῶνται.
(2) Ὅστε καθὼς ἡ Σύνοδος αὕτη ἐλαμβάνει ἐνταῦθα τὴν ἄκυρον χειροτονίαν, οὕτω πρέπει νὰ ἐκληρωθῇ καὶ ὁ εγ'. Κανὼν τῆς εν' Ἀντιοχείας. Καὶ ὅρα τὴν ὑποσημασίωσιν τοῦ κη'. Ἀποστολικοῦ.

Ἑρμηνεία.

Ὅριζαι ὁ παρὼν Κανὼν, ὅτι οἱ Κληρικοὶ καὶ Μοναχοί, μήτε στρατιῶται νὰ γίνωνται μήτε κοσμικὰς ἀξίας νὰ ἀναλαμβάνουσιν, οἱ δὲ ταῦτα τολμῶντες καὶ μὴ μετανοοῦντες νὰ ἐπιστρέψωσι πάλιν εἰς τὸ πρότερον ἐπάγγελμα τῆς ζωῆς, τὸ ὁποῖον διὰ τὸν Θεὸν ἐδιάλεξαν, νὰ ἀναθεματίζωνται. Διὰ τί δὲ ὁ μὲν πγ'. τῶν Ἀποστολικῶν καθαιρεῖ μόνον τούτους, οὗτος δὲ καὶ ἀναθεματίζει; ἢ ἐκεῖνος μὲν λέγει, κατὰ τὸν Ζωναρᾶν καὶ τοὺς ἄλλους ἑρμηνευτὰς, διὰ ἐκείνους ὅπου, φοροῦντες τὸ σχῆμα τοῦ κλήρου, εἰς τὰ τοιαῦτα ἔρχονται. Ὁ δὲ παρὼν λέγει δι' ἐκείνους ὅπου ρίψουν καὶ τὸ σχῆμα τοῦ κληρικοῦ καὶ τοῦ μοναχικοῦ, καὶ οὕτω τὰ τοιαῦτα ἀναλαμβάνουσιν. Ἴσως δὲ καὶ ὁ παρὼν νὰ λέγῃ δι' ἐκείνους, ὅπου, ἀφ' οὐ μίαν φοράν τὰ τοιαῦτα τολμήσωσι, δὲν θέλουσιν εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μετανοήσουν καὶ νὰ ἐπιστραφῶσιν εἰς τὴν προτέραν ζώην (ὅπερ οὐ λέγει ὁ Ἀποστολικὸς), διὰ τοῦτο ὡς ἀμετανοήτους σφοδρότερον τούτους ἐπαίδευσεν (1). Ὅρα καὶ τὸν ς'. Ἀποστολικὸν καὶ ις'. τῆς παρούσης δ'.

ΚΑΝΩΝ Η'.

Οἱ Κληρικοὶ τῶν πτωχείων καὶ μοναστηρίων καὶ μαρτυρίων, ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν ἐν ἐκάστη πόλει Ἐπισκόπων, κατὰ τὴν τῶν ἁγίων Πατέρων παράδοσιν, διαμενέτωσαν, καὶ μὴ κατὰ αὐθάδειαν ἀφηνιάτωσαν τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου. Οἱ δὲ τολμῶντες ἀνατρέπειν τὴν τοιαύτην διατύπωσιν, καθ' οἷον δῆποτε τρόπον, καὶ μὴ ὑποτασσόμενοι τῷ ἰδίῳ Ἐπισκόπῳ, εἰ μὲν εἰεν Κληρικοί, τῆς τῶν Κανόνων ὑποκείμενοι ἔπιτιμίοις, εἰ δὲ μονάζοντες ἢ λαϊκοί, ἔστωσαν ἀκοινώνητοι.

Ἑρμηνεία

Ὁ διορισμὸς τοῦ παρόντος Κανόνος εἶναι οὗτος. Ὅτι, οἱ Κληρικοὶ καὶ ἱερωμένοι ὅπου εὐρίσκονται εἰς τοὺς ναοὺς τῶν πτωχοτροφείων, ὀρφανοτροφείων δηλ. γηροκομείων, καὶ νοσοκομείων καὶ εἰς τὰ μοναστήρια, καὶ εἰς τοὺς ναοὺς τῶν Μαρτύρων, πρέπει νὰ διαμένουσι πάντοτε ὑποτασσόμενοι εἰς τοὺς Ἐπισκόπους ἐκάστης πόλεως, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἁγίων Πατέρων, καὶ νὰ μὴ ἀποσχιρῶσιν ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐδικοῦ τῶν Ἐπισκόπου μὲ αὐθάδειαν. Ὅσοι δὲ τολμήσωσι νὰ παρῶσιν καθ' οἷον δῆποτε τρόπον τὸν παρόντα Κανόνα, καὶ νὰ μὴ ὑποτάττωνται εἰς τὸν ἐδικὸν τοὺς Ἐπίσκοπον, οὗτοι, εἰ μὲν ὧσιν ἱερωμένοι καὶ Κληρικοί, νὰ ἦναι ὑποκείμενοι εἰς τὰ ἐπιτίμια τῶν Κανόνων, τὰ ὅποια ἤθελεν εὑρεῖ εὐλογον ὁ αὐτὸς οὗτος κατὰ τὸν Ἐπίσκοπος, εἰ δὲ ὧσι μοναχοί ἢ λαϊκοί, νὰ ἀφορίζωνται. Διὰ τί δὲ ἀνωτέρω εἰπὼν ὁ Κανὼν, κληρικοὺς καὶ μοναχοὺς μόνον, κάτωθεν λέγει, καὶ λαϊκοὺς; διὰ νὰ φανερώσῃ τοὺς λαϊκοὺς ἐκείνους, εἰς τὸ θάρρος τῶν ὁποίων, καὶ τὴν ὑπεράσπισιν ἐπιστηρίζόμενοι οἱ Κληρικοὶ καὶ μοναχοί, αὐθαρδέως κατὰ τοῦ Ἀρχιερέως, καὶ δὲν ὑποτάσσονται εἰς αὐτόν (2).

ΚΑΝΩΝ Θ'.

Εἰ τις Κληρικὸς πρὸς Κληρικὸν πρᾶγμα ἔχοι, μὴ ἐγκαταλιμπανέτω τὸν οἰκεῖον Ἐπίσκοπον, καὶ ἐπὶ κοσμικὰ δικαστήρια κατατρεχέτω, ἀλλὰ πρότερον τὴν ὑπόθεσιν γυμναζέτω παρὰ τῷ ἰδίῳ Ἐπισκόπῳ, ἢ γοῦν γνώμη αὐτοῦ τοῦ Ἐπισκόπου, παρ' οἷς ἂν τὰ ἀμφοτέρω μέρη βούλωνται, τὰ τῆς δίκης συγκροτεῖσθαι, εἰ δὲ τις παρὰ ταῦτα ποιήσῃ, Κανονικοῖς ἐπιτιμίοις ὑποκείσθω. Εἰ δὲ καὶ Κληρικὸς πρᾶγμα ἔχοι πρὸς τὸν ἴδιον, ἢ καὶ πρὸς ἕτερον Ἐπίσκοπον, παρὰ τῇ Συνόδῳ τῆς ἐπαρχίας δικαζέσθω. Εἰ δὲ πρὸς τὸν τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας Μητροπολίτην Ἐπίσκοπος, ἢ Κληρικὸς ἀμφισβητοῖ, καταλαμβανέτω, ἢ τὸν Ἰξάρχον τῆς διοικήσεως, ἢ τὸν τῆς Βασιλευσύσης Κωνσταντινουπόλεως ὕρνον καὶ ἐπ' αὐτῷ δικαζέσθω.

Ἀποστ. οδ'.
τῆς α. ς'. τῆς
δ'. ιζ'. κα'. τῆς
ἐν Ἀντιοχ.
ιδ'. ιε'. τῆς ἐν
Καρθ. ἢ ιβ'.
ιδ'. ιε'. ις'. κζ'.
κθ'. λς'. πζ'.
ις'. ρε'. ριε'.
ρη'. ρλδ'. ρλζ'.
ρλη'. ρλθ'.

(1) « Συμφώνως μὲ τὸν παρόντα Κανόνα θεσπίζει καὶ ἡ ρκγ'. νεαρά τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Φησὶ γὰρ, κἀνένας ἄς μὴ ἀφίγη τὸν κλήρον του, καὶ νὰ γίνεταί κοσμικός, ἐπειδὴ θέλει γυμνωθῆ ἀπὸ τὴν δοθεῖσαν εἰς αὐτὸν ἀξίαν ἢ στρατείαν, καὶ θέλει παραδοθῆ εἰς τοὺς βουλευτὰς τῆς ἐδικῆς του πόλεως. Ἡ δὲ ζ'. καὶ ἡ Νεαρά τοῦ Λέοντος προστάζει, ὅτι οἱ κληρικοὶ καὶ μοναχοὶ ὅπου μετασχηματισθοῦν, καὶ γένουν λαϊκοί, καὶ στανικῶς τῶν νὰ ἀποκατασταίνωνται πάλιν εἰς τὸ σχῆμα τοῦ κλήρου καὶ τῶν μοναχῶν. » (Παρὰ Ἀρμενοπούλῳ τμήμα γ'. ἐπιγ. β'. τῆς ἐπιτομῆς τῶν Κανόνων.)

(2) Δι' ὃ καὶ ἐν τῇ ι'. πράξει τῆς ἐπὶ Βασιλείου τοῦ Μακεδόνης γενομένης Συνόδου, ὀρθότατα κατὰ τοῦτο γέγραπται,

« δὲν εἶναι συγκεχωρημένον εἰς κἀνένα οἰονδῆποτε λαϊκὸν, ἢ νὰ κινή λόγον διὰ ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις, ἢ νὰ ἀντιστέκεται εἰς ὀλόκληρον ἐκκλησίαν, ἢ οἰκουμένην Σύνοδον. Διότι τὸ νὰ ἀνιχνεύῃ, καὶ νὰ ἐξετάζῃ τινὰς τὰ τοιαῦτα, τοῦτο εἶναι ἔργον τῶν Πατριαρχῶν καὶ ἱερέων καὶ διδασκάλων, εἰς τοὺς ὁποίους ἐδόθη ἐκ Θεοῦ νὰ λύουσι, καὶ νὰ δένουσιν. Ὁ γὰρ λαϊκός, κἀν καὶ ἦναι γεμάτος ἀπὸ κάθε σοφίαν καὶ εὐλάβειαν, ὅμως λαϊκός πάλιν εἶναι, καὶ πρόβατον, ἀλλ' ὄχι καὶ ποιμὴν, ὁ δὲ Ἀρχιερεὺς, κἀν καὶ δείχνῃ κάθε ἀνευβλάβειαν, ἀλλ' ὅμως Ποιμὴν εἶναι, ἕως ὅπου εὐρίσκειται εἰς τὸν τόπον τῶν Ἀρχιερέων· ὅθεν δὲν πρέπει τὰ πρόβατα νὰ ἀντιφέρωνται κατὰ τῶν ποιμένων τους. »

Ἑ ρ μ η ν ε ί α.

Ὅταν μὲν ἕνας Κληρικὸς ἔχη κρίσιν μετ' ἄλλον Κληρικόν, διορίζει ὁ παρῶν Κανὼν νὰ μὴ ἀφίνη τὸν ἐδικόν του Ἐπίσκοπον, καὶ νὰ θεωρῆ τὴν κρίσιν του εἰς κοσμικὰ κριτήρια, ἀλλὰ πρότερον νὰ τὴν θεωρῆ εἰς τὸν Ἐπίσκοπόν του, ἢ καὶ μετ' τὴν γνώμην καὶ ἄδειαν τοῦ Ἐπισκόπου του, νὰ θεωρῆται ἡ κρίσις ἀπὸ κριτὰς αἰρετοῦς, εἰς τοὺς ὁποίους εὐχαριστοῦνται καὶ τὰ δύο μέρη, ὅ, τε ἐνάγων καὶ ἐναγόμενος. Ὅποιος δὲ Κληρικὸς ἤθελε κάμει ἄλλως, νὰ ὑποβάλλεται ἀπὸ τοὺς Ἐπισκόπους εἰς Κανονικὰ ἐπιτίμια. Ὅταν δὲ Κληρικὸς ἔχη κρίσιν μετ' τὸν ἴδιόν του Ἐπίσκοπον, ὡς θεωρῆ τὴν κρίσιν εἰς τὴν Σύνοδον τῆς Ἐπαρχίης. Ὅταν δὲ πάλιν Ἐπίσκοπος, ἢ Κληρικὸς ἔχη κρίσιν μετ' τὸν Μητροπολίτην, ὡς πηγαίη εἰς τὸν Ἐξάρχον τῆς διοικήσεως, (1) ἢ εἰς τὸν τῆς Βασιλευούσης Κωνσταντινουπόλεως Ἐπίσκοπον, καὶ εἰς ἐκεῖνον ὡς θεωρῆται ἡ κρίσις.

(1) Ὡσεὶ μέλισσαι κηρίον, οὕτω διάφοροι γινώμμαι περιεκύκλωσαν τὸ μέρος τοῦ παρῶτος Κανόνος. Οἱ μὲν γὰρ ἡμέτεροι, ἐναντιούμενοι εἰς τὴν τοῦ Πάπα ἀρχὴν, καὶ θέλοντες νὰ τιμῆσουν τὸν Κωνσταντινουπόλεως, ἐκλίναν εἰς τὴν ὑπερβολήν. Ὅθεν ὁ Ἀγκύρας Μακάριος ἐξάρχους μὲν τῆς Διοικήσεως ἐννοεῖ τοὺς λοιποὺς Πατριάρχας, εἰς δὲ τὸν Κωνσταντινουπόλεως δίδει τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν, καὶ τοῦτον θέλει νὰ ᾖναι ὁ πρῶτος καὶ ἀνώτερος κριτὴς ἐπάνω εἰς ὅλους τοὺς Πατριάρχας. Συνηκολούθησε δὲ τῷ Μακαρίῳ καὶ ἡ Ἀλεξιάς ἐν τῇ ἱστορίᾳ, καὶ Νικόλαος ὁ Μεθώνης γράφων κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ Πάπα· οἱ δὲ Παπισταὶ πάλιν, θέλοντες νὰ συστήσουν τὴν μοναρχίαν τοῦ Πάπα, συνακολουθοῦσιν εἰς τοὺς ἡμετέρους καὶ στέργουσι νὰ ᾖναι πρῶτος ἐπὶ πάντων Κριτὴς ὁ Κωνσταντινουπόλεως, μετ' σκοπὸν διὰ νὰ δείξουν, ὅτι, ἂν ὁ Κωνσταντινουπόλεως, ᾖναι ἐπὶ πάντων Κριτὴς, ἐπειδὴ ὁ Ῥώμης εἶναι πρῶτος καὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τοὺς Κανόνας, λοιπὸν ὁ Ῥώμης εἶναι ὁ ἔσχατος καὶ κοινὸς ἐπάνω εἰς ὅλους τοὺς Πατριάρχας Κριτὴς, καὶ εἰς αὐτὸν ἀκόμη τὸν Κωνσταντινουπόλεως, καὶ εἰς αὐτὸν ἀνάγεται τῶν τεσσάρων Πατριαρχῶν τῆς οἰκουμένης ἡ Ἐκκλησία. Οἱ Παπισταὶ δὲ οὗτοι εἶναι ὁ ἀποστάτης Βησσαρίων, Βινίος, καὶ Βελλαρμίνος, Νικόλαος δὲ πάλιν ὁ Πάπας, γράφων κατὰ τοῦ Φωτίου πρὸς Μιχαὴλ τὸν Αὐτοκράτορα, Ἐξάρχον μὲν τῆς Διοικήσεως θέλει νὰ ἐννοῇ ὁ Κανὼν τὸν Ῥώμης, καὶ ὅτι τὸ Διοικήσεως ὅπου λέγει ἐνικῶς, ἐννοεῖται ἀντὶ διοικήσεων πληθυντικῶς, καθὼς φησὶ, καὶ ἡ θεία Γραφή πολλάκις μεταχειρίζεται τὸ ἐνικὸν ἀντὶ πληθυντικοῦ, ὡς τὸ, πηγὴ δὲ ἀνέβαινεν ἐκ τῆς γῆς, ἀντὶ τοῦ πηγαῖ δὲ ἀνέβαινον ἐκ τῆς γῆς. Καὶ ὅτι ὁ Κανὼν λέγει εἰς τὸν Ἐξάρχον τῆς Διοικήσεως, δηλ. τὸν Ῥώμης πρῶτον καὶ κυρίως νὰ κρίνεται ὁ μετ' τὸν Μητροπολίτην τὴν κρίσιν ἔχων, κατὰ δὲ συγχώρησιν καὶ δεύτερον λόγον, νὰ κρίνεται εἰς τὸν Κωνσταντινουπόλεως. Ὅλοι ὅμως οὗτοι μακρὰν τῆς ἀληθείας ἀπεπλανήθησαν. Ὅτι μὲν γὰρ ὁ Κωνσταντινουπόλεως οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ἐνεργεῖν εἰς τὰς Διοικήσεις καὶ ἐνορίας τῶν ἄλλων Πατριαρχῶν, οὕτε εἰς αὐτὸν ἐδόθη ἀπὸ τὸν Κανόνα τοῦτον ἡ Ἐκκλησία ἐν τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ (ἣτις ἐστὶν ἀγωγή ἀπὸ οἰουδήποτε δικαστηρίου ἐφ' ἕτερον μείζον δικαστήριον, κατὰ τὸ θ' βιβλ. τῶν Βασιλικ. τίτλ. α'), δηλὸν ἐστὶ ἀ. διατὶ ἐν τῇ δ' πράξει τῆς ἐν Χαλκηδόνι ταύτης Συνόδου ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ἀνατόλιος ἐνεργήσας ὑπερόρια, καὶ λαβὼν τὴν Τύρον ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπόν της Φώτιον, καὶ δοὺς αὐτὴν εἰς τὸν Βηρουτοῦ Εὐσέβιον, καὶ καθελὼν καὶ ἀφορίσας τὸν Φώτιον, ἐμέμφθη καὶ ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας, καὶ ἀπὸ ὅλην τὴν Σύνοδον διὰ τοῦτο. Καὶ ἀγκαλὰ ἐπροφασίσθη πολλά, μετ' ὅλον τοῦτο ὅσα ἐκεῖ ἐνήργησεν, ἀκυρώθησαν ὑπὸ τῆς Συνόδου, καὶ ὁ Φώτιος ἐδικαιώθη, καὶ τὰς ἐπισκοπὰς τῆς Τύρου ἔλαβε. Διὸ καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Ἰσαὰκ ἔλεγεν εἰς Μιχαὴλ τὸν πρῶτον τῶν Παλαιολόγων, ὅτι ὁ Κωνσταντινουπόλεως οὐκ ἐκτείνει τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὰ Πατριαρχεῖα

τῆς Ἀνατολῆς (κατὰ τὸν Παχυμέρη βιβλ. ε'. κεφ. α.) β'. ὅτι οἱ πολιτικοὶ καὶ βασιλικοὶ νόμοι δὲν προσδιορίζουσιν ὅτι ἡ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως μόνον κρίσις καὶ ἀπόφασις δὲν δέχεται Ἐκκλησίαν, ἀλλ' ἀορίστως ἐκάστου Πατριάρχου καὶ τῶν Πατριαρχῶν πληθυντικῶς. Λέγει γὰρ ὁ Ἰουστινιανὸς Νεαρῆ ρηγ'. ὁ Πατριάρχης τῆς Διοικήσεως ἐκεῖνα ὀρίζεται, ἅτινα τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς Κανόσι καὶ τοῖς νόμοις συνάδει, οὐδενὸς μέρους κατὰ τῆς ψήφου αὐτοῦ ἀντιλέγειν δυναμένου, Καὶ ὁ σοφὸς Δίων ἐν τῷ α. τίτλ. τῆς νομικῆς αὐτοῦ ἐπιτομῆς, λέγει, τὸ τοῦ Πατριάρχου κριτήριον Ἐκκλησίᾳ οὐχ ὑπόκειται, οὐδὲ ἀναψηλαφᾶται ἀπὸ ἄλλον, ὡς ἀρχὴ ἐν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν· ἐξ αὐτοῦ γὰρ πάντα τὰ κριτήρια, καὶ εἰς αὐτὸ ἀναλύει. Καὶ ὁ Ἰουστινιανὸς πάλιν βιβλ. γ'. κεφ. β'. τῆς συναγωγῆς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ὁ ἀριμόδιος Πατριάρχης ἐξετάσει τὴν ψήφον, μὴ δεδιὼς Ἐκκλησίαν, καὶ βιβλ. α. τίτλ. δ'. τῆς Ἐκκλησιαστικῆς διαταγῆς, οὐκ ἔκκαλοῦνται αἱ τῶν Πατριαρχῶν ψήφοι, καὶ πάλιν βιβλ. α. τίτλ. δ'. κεφ. κθ'. κατὰ τῶν ἀποφάσεων δὲ τῶν Πατριαρχῶν, ἐνομοθετήθη ἀπὸ τοὺς πρὸ ἡμῶν Βασιλεῖς νὰ μὴ γίνεταί Ἐκκλησία. Λοιπὸν ἀνίσως κατὰ τοὺς Βασιλεῖς τούτους, οἵτινες συμφωνοῦσι μετ' τοὺς ἱεροὺς Κανόνας, αἱ ψήφοι τῶν Πατριαρχῶν πάντων δὲν δέχονται Ἐκκλησίαν, ἦτοι δὲν ἀναβιβάζονται εἰς ἄλλου Πατριάρχου κριτήριον, πῶς ὁ Κωνσταντινουπόλεως δύναται ταύτας νὰ ἀνακρίνη; Καὶ ἂν ὁ παρῶν Κανὼν τῆς δ'. ἀλλὰ καὶ ὁ ἴσ'. αὐτῆς, σκοπὸν εἶχε; νὰ ἔχη ὁ Κωνσταντινουπόλεως τὴν Ἐκκλησίαν τῶν λοιπῶν Πατριαρχῶν, πῶς οἱ Βασιλεῖς ἤθελαν θεσπίσουν ἐκ διαμέτρου ὅλον τὸ ἐναντίον, εἰς καιρὸν ὅπου αὐτοὶ ἐγίνωσκον ὅτι οἱ μὴ συμφωνοῦντες τοῖς Κανόσι πολιτικοὶ νόμοι μένουσιν ἄκυροι; γ'. ὅτι, ἂν δώσωμεν κατὰ τοὺς ἀνωτέρω Παπιστὰς ὅτι ὁ Κωνσταντινουπόλεως κρίνει τοὺς Πατριάρχας, καὶ ἀνακρίνει τὰς κρίσεις αὐτῶν, ἐπειδὴ ὁ Κανὼν δὲν κάμνει ἐξαιρέσιν τίνος καὶ τίνος Πατριάρχου, ἄρα κρίνει ὁ αὐτὸς καὶ ἀνακρίνει καὶ τὸν Ῥώμης, καὶ οὕτως ἔσται ὁ Κωνσταντινουπόλεως καὶ πρῶτος καὶ ἔσχατος καὶ κοινὸς κριτὴς πάντων τῶν Πατριαρχῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ Πάπα. Καὶ λοιπὸν μετ' τὰς ἐπινοίας ὅπου αὐτοὶ ζητοῦσι νὰ συστήσουν τὸ μοναρχικὸν τοῦ Ῥώμης ἀξίωμα, μετ' αὐτὰς τὰς ἰδίας καταρράσσουσιν αὐτὸ καὶ κατακρημνίζουσιν δ'. ὅτι δὲν ἔχει ἄδειαν τινος, οὕτε Μητροπολίτης, οὕτε Πατριάρχης νὰ ἐνεργῆ τι εἰς τὰς ὑπερόριας Ἐκκλησίας, εἰμὴ μόνον εἰς τὰς ὑποκειμένας αὐτῷ, κατὰ τοὺς Κανόνας τῶν Ἀποστόλων λδ'. λε'. τῆς α. ς'. ζ'. τῆς β'. γ'. ἢ τῆς ς'. κ'. λς'. λθ'. τῆς Σαρδικ. γ'. ια'. ιβ'. καὶ τῆς Ἀντιοχ. θ'. καὶ ἄλλους. Καὶ πῶς λοιπὸν ὁ παρῶν Κανὼν, καὶ οἱ ἄλλοι ἤθελαν διατάξει τὸ ἐναντίον τούτων ἀπάντων; ε'. ὅτι, ἂν ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἤθελε λάβει τὸ τοιοῦτον προνόμιον, πῶς οἱ Πατριάρχαι Κωνσταντινουπόλεως, διαφερόμενοι πολλάκις μετὰ τῶν Παπῶν, δὲν εἶπαν ὅτι ἔχουσι τοιοῦτον, ἀλλὰ μόνον ὅτι τὰ Ἰσαπρεσβεῖα; ἢ πῶς ἄλλος οὐδεὶς χριστιανὸς ἐν ταῖς τοιαύταις αὐτῶν διαφοραῖς εἰπέ ποτε τὸν Κωνσταντινουπόλεως μείζονα

Συμφωνία.

«Ὁ δὲ κη'. τῆς Καρθαγ. διορίζει, ἐὰν Πρεσβύτεροι καὶ Διάκονοι κατηγορηθοῦν, νὰ ἐκλέγῃ ἀπὸ τὰ πλησιόχωρα μέρη ὁ μὲν Πρεσβύτερος ἐξ Ἐπισκόπων, ὁ δὲ Διάκονος τρεῖς, καὶ σὺν αὐτοῖς νὰ θεωρῇ τὴν κρίσιν τῶν ὁ ἴδιος Ἐπίσκοπος, νὰ δίδεται δὲ καὶ εἰς αὐτοὺς ἡ διορία τῶν δύο μηνῶν, καὶ τὰ πρόσωπα τῶν κατηγορῶν αὐτῶν νὰ ἐξετάζωνται ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ Ἐπιτόκου. Τοὺς δὲ λοιποὺς Κληρικοὺς μόνος κρίνει ὁ ἐντόπιος Ἐπίσκοπος. Ἐνας δὲ Ἐπίσκοπος δὲν κρίνει, οὔτε Ἐπισκόπους, οὔτε Πρεσβυτέρους καὶ Διακόνους κατὰ τὸν ριή. τῆς αὐτῆς Καρθαγ. Ὁ δὲ πζ'. τῆς αὐτῆς, ἐὰν κληρικοὶ ἐλεγχθέντες διὰ τινὰ ἐγκλήματα ἀναμεταξὺ εἰς ἓνα χρόνον δὲν ἀθώωσιν τὸν ἑαυτὸν τοὺς ἀπὸ αὐτῶν, νὰ μὴ δέχεται εἰς τὸ ἐξῆς ἡ ἀπολογία τῶν. Ὁ δὲ ριέ. τῆς αὐτῆς, ἐὰν Κληρικὸς, λέγει, διαφερόμενός τινι, ζήτησιν ἀπὸ τὸν Βασιλέα πολιτικὸν κριτήριον, καὶ ὄχι Ἐπισκοπικόν, καθαιρεῖται. Θεσπίζει δὲ ὁ Ἰουστινιανὸς Νεαρξ ρκγ'. κειμένη ἐν βιβλ. γ'. τῶν Βασιλικ. Τίτλ. α'. κεφ. λβ. ὅτι ὅποιος ἔχει κρίσιν μὲ Κληρικόν, ἢ Μοναχόν, ἢ Διακόνισσαν, ἢ Μονάζουσαν, ἢ Ἀσκήτριαν, πρότερον ἢ ἀναφέρῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν Ἐπίσκοπον, εἰς τὸν ὁποῖον οἱ ἐναγόμενοι αὐτοὶ εἶναι ὑποκείμενοι, καὶ ἐὰν ὁ Ἐπίσκοπος κρίνῃ κατὰ τὴν ἀρέσκειαν καὶ τῶν δύο μερῶν, χρεωστῆ ὁ ἄρχων (ἐὰν κάμῃ χρεῖαν) νὰ φέρῃ εἰς ἔκδοσιν τὴν ψηφισθεῖσαν παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου καταδίκην. Καὶ Νεαρξ τῆ αὐτῆ κεφ. λς'. Θεσπίζει, ὅτι, ἐὰν ἦναι τὸ πρᾶγμα ἐκκλησιαστικόν, καμμίαν κοινωνίαν νὰ μὴ ἔχουν οἱ ἄρχοντες εἰς αὐτὸ, ἀλλὰ μόνον οἱ Ἐπίσκοποι, κατὰ τοὺς Κανόνας, νὰ δίδουσι τέλος εἰς αὐτό. Ἐν δὲ τῇ αὐτῇ Νεαρξ κεφ. η'. Θεσπίζει, ὅτι, ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἦναι Ἐπίσκοπος, ὁ Μητροπολίτης αὐτοῦ νὰ ἐξετάζῃ τὰ περὶ αὐτοῦ, ἐὰν δὲ ἦναι Μητροπολίτης, νὰ ἐξετάζῃ τὰ περὶ αὐτοῦ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπόκειται, ἐὰν δὲ Πρεσβύτερος, ἢ Διάκονος, ἢ Κληρικὸς, ἢ Ἰγούμενος ἢ Μοναχός, ὁ Ἐπίσκοπος αὐτῶν νὰ θεωρῇ τὰ περὶ αὐτῶν, καὶ κατὰ τὸ σφάλμα τοῦ κάθε ἐνός νὰ δίδῃ καὶ τὰ πρέποντα Κανονικὰ ἐπιτίμια.» Ἀνάγνωθι καὶ τὸν οδ'. Ἀποστολικόν, καὶ τὸν σ'. τῆς α'.

ΚΑΝΩΝ Γ'.

Ἀποστολ. ιέ.
τῆς α' ιε. ις'.
τῆς δ' ε. κ'.
τῆς ε' ιζ. ιη'.

Μὴ ἐξείναι Κληρικὸν ἐν δύο πόλεων κατὰ τὸ αὐτὸν καταλέγεσθαι ἐκκλησίαις, ἐν ἧ τε τὴν ἀρχὴν ἐχειροτονήθη, καὶ ἐν ἧ προσέφυγεν, ὡς μείζονι ὄνθην, διὰ ὀξῆς κενῆς ἐπιθυ-

τοῦ Ρώμης; ζῆ λοιπὸν Κύριος, ζῆ ἡ ἀληθὴς ἐξήγησις τοῦ Κανόνος εἶναι ἐτούτη. Ἐξάρχος τῆς Διοικήσεως, κατὰ τὸν Βαλαμῶνα, δὲν εἶναι ὁ τῆς ἐπαρχίας Μητροπολίτης (ἐπειδὴ ἡ Διοίκησις περιέχει πολλὰς ἐπαρχίας καὶ Μητροπόλεις), ἀλλ' ὁ τῆς Διοικήσεως Μητροπολίτης, οὔτε ὁ Πατριάρχης, διότι ὅπερ λέγει ὁ ε'. τῆς θ'. οἰκουμενικῆς ἐὰν δὲ τις ἀτιμάσῃ πάντας τοὺς τῆς Διοικήσεως Ἐπισκόπους, ταῦτόν ἐστι μὲ τὸν Ἐξάρχον Διοικήσεως, ὅπου λέγει ὁ παρῶν Σύνοδος δὲ Διοικήσεως, καὶ Ἐξάρχος Διοικήσεως, ἄλλην τάξιν ἔχουσιν ἀπὸ ἐκείνην ὅπου ἔχει ὁ κάθε Πατριάρχης μετὰ τῶν ὑποκειμένων αὐτῷ Ἐπισκόπων. Ἐξάρχος λοιπὸν τῆς Διοικήσεως εἶναι ὁ τῆς Διοικήσεως Μητροπολίτης, ὁ προνόμιόν τι ἔχων ὑπὲρ τοὺς ἄλλους τῆς αὐτῆς Διοικήσεως Μητροπολίτας. Τοῦτο δὲ τὸ τῶν Ἐξάρχων προνόμιον σήμερον οὐκ ἐνεργεῖ· εἰ γὰρ καὶ λέγονται τινες Μητροπολίται Ἐξάρχοι, ἀλλὰ δὲν ἔχουσιν ὑποκειμένους αὐτοῖς καὶ τοὺς ἐν ταῖς διοικήσεσι Μητροπολίτας. Φαίνεται λοιπὸν, κατὰ τὸν ἴδιον Βαλαμῶνα, ὅτι ἄλλοι τινὲς νὰ ἦσαν κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους οἱ Ἐξάρχοι τῶν διοικήσεων, τῶν ὁποῖων (ἐξ ὧν ἦτο, κατὰ τὸν Ζωναρᾶν, ὁ Καισαρείας Καππαδοκίας, ὁ Ἐφέσου, ὁ Θεσσαλονίκης καὶ ὁ Κορίνθου, οἵτινες καὶ ἐφόρου πολυσταύρια εἰς τὰς ἐκκλησίας τῶν. Τὰ δὲ πολυσταύρια ἦσαν φαινόμενα διὰ πολλῶν σταυρῶν κατεστιγμένα, ὡς λέγει ὁ Βαλαμῶν σελ. 447. τῆς Γιοῦρ. Γραικορ.) τὸ προνόμιον ὅμως αὐτὸ ἠπράκτησεν, ἢ ἐθῆς, ἢ ὀλίγον ἕστερον ἀπὸ τὴν δ'. ταύτην Σύνοδον. Δι' ὃ καὶ ὁ Ἰουστινιανὸς ἐν οἷς περὶ διαφορῶν τῶν Κληρικῶν λέγει, οὐδὲως ἀναφέρει αὐτοὺς, καὶ τοὶ τὰ ἄλλα δικαστήρια τῶν Κληρικῶν ἀριθμῶν. Λέγει λοιπὸν ὁ Κανὼν, ὅτι ἀνίσως Ἐπίσκοπος, ἢ Κληρικὸς διαφέρεται μὲ τὸν Μητροπολίτην τῆς ἐπαρχίας, ἢ καταλαμβάνῃ ἢ τὸν Ἐξάρχον τῆς διοικήσεως, ἢ περὶ ταῦτόν ἐστιν, ὅτι οἱ ὑποκείμενοι Κληρικοὶ καὶ Μητροπολίται τῆ

ὀρόνῳ Κωνσταντινουπόλεως, ἢ εἰς τὸν Ἐξάρχον τῆς διοικήσεως, εἰς τὴν ἴδιαν εὐρίσκονται, ἢ εἰς τὸν Κωνσταντινουπόλεως, ὡς εἰς ἴδιον Πατριάρχην. Δὲν εἶπαν ὅτι ὅποιος Κληρικὸς διαφέρεται πρὸς ἄλλοτριας διοικήσεως Μητροπολίτην, ἢ Μητροπολίτην πρὸς Μητροπολίτην τῆς ὑποιασθήτου διοικήσεως καὶ ἐνορίας, ἢ κρινονται πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως. Ἄλλ' οὐδὲ εἶπε, πρῶτον ἢ καταλαμβάνῃ τὸν Ἐξάρχον τῆς διοικήσεως, ἢ τὸν Κωνσταντινουπόλεως, καθὼς ἀνωτέρω ἄλλοις καὶ παρεξηγεῖ τὸν Κανόνα ὁ Πάπας Νικόλαος, ἀλλ' ἀγῆκεν εἰς τῶν κρινομένων τὴν βούλησιν ἐξίσου νὰ πηγαίνουσι, ἢ εἰς τὸν Ἐξάρχον τῆς διοικήσεως, ἢ εἰς τὸν Κωνσταντινουπόλεως, καὶ νὰ δικάζονται ἀπαρράλλακτως, ἢ εἰς τὸν ἓνα, ἢ εἰς τὸν ἄλλον. Διὸ καὶ ὁ Ζωναρᾶς οὐ πάντων, λέγει τῶν Μητροπολιτῶν, πάντως ὁ Κωνσταντινουπόλεως καθεῖται δικαστής, ἀλλὰ τῶν ὑποκειμένων αὐτῷ (ἡρμηνεία τοῦ ιζ'. τῆς παρούσης δ'). Καὶ ἐν τῇ ἡρμηνείᾳ τοῦ ε'. τῆς Σαρδικῆς ὁ αὐτὸς λέγει «μόνον τῶν ὑποκειμένων τῷ Κωνσταντινουπόλεως ἔχει ὁ Κωνσταντινουπόλεως τὰς ἐκκλησίας, ὅσπερ καὶ μόνον τῶν ὑποκειμένων τῷ Ρώμης, ἔχει ὁ Ρώμης τὰς ἐκκλησίας.» Ἦδη δὲ, ἐπειδὴ ἡ Σύνοδος καὶ ὁ Ἐξάρχος τῆς διοικήσεως δὲν ἐνεργεῖ, ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐστὶ Κριτῆς πρῶτος καὶ μόνος καὶ ἔσχατος τῶν ὑποκειμένων αὐτῷ Μητροπολιτῶν, οὐ μὴν δὲ καὶ τῶν ὑποκειμένων τοῖς λοιποῖς Πατριάρχεις. Μόνη γὰρ ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος εἶναι ὁ ἔσχατος καὶ κοινότατος Κριτῆς πάντων τῶν Πατριάρχων, ὡς εἵπομεν, καὶ ἄλλος οὐδεὶς. Ὅρα καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ ε'. τῆς θ'. Οἰκουμενικῆς, ἐν ἧ περὶ διοικήσεως πλατότερον εἵπομεν. Τῶν Ἐξάρχων δὲ τούτων τῶν ὑπὸ τοῦ Κανόνος ἀναφερθέντων, πάσαι ποτὲ παυσάντων, ὡς εἵπομεν, οἱ νῦν λεγόμενοι Ἐξάρχοι, οἱ εἰς τὰ ἔξω ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας περιεχόμενοι, ἐκκλησιαστικῶν ὑπερησίων εἰσὶν ὀνόματα.

μίαν. Τοὺς δὲ γε τοῦτο ποιοῦντας, ἀποκαθίστασθαι τῇ ἰδίᾳ ἐκκλησίᾳ, ἐν ἣ ἐξ ἀρχῆς ἐχειροτονήθησαν, καὶ ἐκεῖ μόνον λειτουργεῖν. Εἰ μὲν τοι ἤδη τις μετετέθη ἐξ ἄλλης εἰς ἄλλην ἐκκλησίαν, μηδὲν τοῖς τῆς προτέρας ἐκκλησίας, ἤτοι τῶν ὑπ' αὐτὴν μαρτυρίου, ἢ πτωχειῶν, ἢ ξενοδοχείων, ἐπικοινωνεῖν πράγμασι. Τοὺς δὲ γε τολμῶντας μετὰ τὸν ὄρον τῆς μεγάλης καὶ οἰκουμένης ταύτης Συνόδου πράττειν τι τῶν νῦν ἀπηγορευμένων, ὤρισεν ἡ ἅγια Σύνοδος ἐκπίπτειν τοῦ ἰδίου βαθμοῦ.

τῆς ζ'. ιε. τῆς
'Αντιοχ. γ'.
τῆς Καρθ. εγ'.
ιη. τῆς Σαρδ.
ιε. ις'. ιθ'.

Ἑρμηνεία.

Διορίζεται ὁ παρῶν Κανῶν, ὅτι δὲν εἶναι συγκεχωρημένον ἓνας Κληρικὸς νὰ συγκαταριθμηταὶ ἐν ταύτῳ εἰς δύο πόλεων (ἢ καὶ μιᾶς πόλεως κατὰ τὸν ιε. τῆς ζ'.) ἐκκλησίας, εἰς μίαν μὲν ὅπου κατ' ἀρχὰς ἐχειροτονήθη, εἰς ἄλλην δὲ ὅπου μετὰ ταῦτα μετέβη ὡς μεγαλητέραν οὔσαν, διὰ κενοδοξίαν, καὶ αἰσχροκέρδειαν. Ὅσοι δὲ μετὰ τὸν παρόντα Κανὸνα τὸ ἀτοπον τοῦτο κάμνουν, νὰ ἐπαναγυρίζουν εἰς τὴν προτέραν ἐκκλησίαν, ὅπου ἐχειροτονήθησαν, καὶ ἐκεῖ μόνον νὰ ἐνεργοῦν τὰ τοῦ Κλήρου. Εἰ δὲ καὶ ἐφθασέ τις εἰς τὴν μετὰ ταῦτα ἐκκλησίαν ἀπὸ μίαν ἐκκλησίαν εἰς ἄλλην, μὲνων ἐν τῇ μεταθέσει, νὰ μὴ ἀπολαμβάνῃ πλέον κἀνένα σιτηρέσιον ἀπὸ τῆς προτέρας τοῦ ἐκκλησίας πράγματα, ξενοδοχεῖα, λέγω, πτωχοτροφεία καὶ μαρτυρικοὺς ναοὺς. Ὅποιοι δὲ τολμήσουν ὕστερα ἀπὸ τὸν Κανὸνα τοῦτον τῆς μεγάλης Συνόδου νὰ κάμουν τι ἀπὸ αὐτὰ, οὗτοι νὰ καθαιροῦνται. Ἡ δὲ ις'. Νεαρά, κειμένη εἰς τὸν γ'. τίτλ. τοῦ γ'. βιβ. τῶν Βασιλικ. διορίζει, ὅτι, ἂν ἀποθάνῃ τις ἐκκλησιαστικὸς Κληρικὸς, νὰ μὴ χειροτονηταὶ παρευθὺς ἐκεῖ ἄλλος, ἀλλ' ἐὰν εὐρίσκωνται εἰς ἄλλας ἐκκλησίας περισσότεροι Κληρικοὶ ἀπὸ τοὺς διωρισμένους, νὰ παίρνουσιν ἀπὸ ἐκείνους, καὶ νὰ ἀναπληρῶσι τὸν ἀριθμὸν τοῦ ἐλλείποντος Κληρικοῦ, ἕως οὗ φθάσουν εἰς τὴν ἐξ ἀρχῆς διορισθεῖσαν ποσότητα εἰ τῆς καθὲ μιᾶς ἐκκλησίας κληρικοί. Ὅρα καὶ τὸν ιε. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΙΑ'.

Πάντας τοὺς πένητας καὶ δεομένους ἐπικουρίας, μετὰ δοκιμασίας, ἐπιστολίαις, εἴ τουν εἰρηνικοῖς ἐκκλησιαστικοῖς μόνοις ὁδεύειν ὤρισαμεν, καὶ μὴ συστατικοῖς, διὰ τὸ τὰς συστατικὰς ἐπιστολάς πορτήκειν τοῖς οὔσιν ἐν ὑπολήψει μόνοις παρέχεσθαι προσώποις.

'Αποστ. ιβ'.
λγ'. τῆς δ'. ιγ'.
τῆς ε'. ιε'. τῆς
'Αντιοχ. ζ'. η'.
ια. τῆς Λαοδ.
μα'. ιβ'. τῆς
Σαρδ. ζ'. η'.
τῆς Καρθ. λα'.
ιζ'. ρις'.

Ἑρμηνεία.

Ὅλοι οἱ πένητες καὶ χρήζοντες βοηθείας, ὀρίζει ὁ παρῶν Κανῶν, νὰ δοκιμάζωνται πρῶτον, εἰ τῇ ἀληθείᾳ χρειάζονται βοήθειαν, καὶ οὕτω νὰ λαμβάνουσιν ἀπὸ τοὺς Ἐπισκόπους μικρὰς ἐπιστολάς, εἰρηνικὰς ὀνομαζομένας, διατὶ ἐπροξενούσαν εἰρήνην εἰς ἐκείνους ὅπου ἔπασχον ἀπὸ ὀργῆν, καὶ ἀδικον γνώμην τῶν ἀρχόντων καὶ δυναστῶν (αὐταὶ δὲ αἱ ἐπιστολαὶ ὀνομάζοντο καὶ ἀπολυτικάι)· ὅχι δὲ νὰ λαμβάνουσι καὶ συστατικὰς. Διατὶ αἱ συστατικαὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρέπει νὰ δίδωνται εἰς ἐκεῖνα τὰ πρόσωπα, τῶν ὁποίων ἡ ὑπόληψις ἐδυσφημήθη μὲν πρότερον, διὰ τῶν συστατικῶν δὲ ἐπιστολῶν συνίσταται καὶ ἀθωόνεται (1). Ἀνάγνωθι τὴν ἐρμηνείαν, καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ ιβ'. Ἀποστολικοῦ.

ΚΑΝΩΝ ΙΒ'.

Ἦλθεν εἰς ἡμᾶς, ὡς τινες παρὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς προτὸν δραμόντες δυναστεῖαις, διὰ πραγματικῶν τὴν μίαν ἐπαρχίαν εἰς δύο κατέτεμον, ὡς ἐκ τούτου δύο Μητροπολίτας εἶναι ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ. Ὄρισε τοίνυν ἡ ἅγια Σύνοδος. τοῦ λοιποῦ μηδὲν τοιοῦτο τολμᾶσθαι παρὰ Ἐπισκόπου. Ἐπεὶ τὸν τοιοῦτο ἐπιχειροῦντα, ἐκπίπτειν τοῦ ἰδίου βαθμοῦ. Ὅσοι δὲ ἤδη πόλεις διὰ γραμμάτων Βασιλικῶν, τῷ τῆς Μητροπόλεως ἐτιμήθησαν ὀνόματι, μόνης ἀπολαυέτωσαν τῆς τιμῆς, καὶ ὁ τὴν Ἐκκλησίαν αὐτῆς διοικῶν Ἐπίσκοπος, δηλονότι σωζομένων τῇ κατὰ ἀλήθειαν Μητροπόλει τῶν οἰκείων δικαίων.

Τῆς α. ἢ Ἀποστ. λδ'. τῆς
α. ε'. ζ'. τῆς
β'. β'. γ'. τῆς
δ'. κη'. τῆς ε'.
λς'. λθ'. τῆς
γ'. η'.

Ἑρμηνεία.

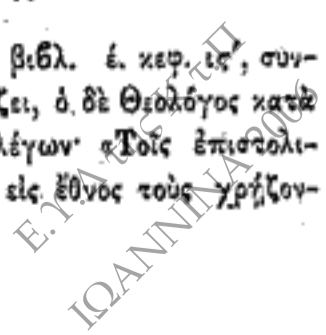
Ἐπειδὴ μερικοὶ φίλαρχοι Ἐπίσκοποι, προσερχόμενοι εἰς τοὺς Βασιλεῖς, διὰ προσταγμάτων βασιλικῶν

(1) Ἐτυχε νὰ εἴρω εἰς ἓνα μέρος ὅτι τὰ εἰς τοὺς πένητας διδόμενα ἐπιστόλια ἦσαν εἰς τοιοῦτον χαρακτήρα, καὶ μὲ τέτοια λόγια ἐπιγραμμένα.

†
Τοῦ ἐλέους Κυρίου
πλήρης ἡ γῆ.
Πάπας Γρηγόριος

Ἐπὶ τῶν νῦν γίνονται ταῦτα ὅρα ἐν τῷ τέλει τῆς Βίβλου.

Τὰ ἐπιστόλια ταῦτα, ὁ μὲν Σωζόμενος βιβλ. ε. κεφ. ις', συνθήματα ἐπισκοπικῶν γραμμάτων ὀνομάζει, ὁ δὲ Θεολόγος κατὰ Ἰουλιανοῦ ἐπιστολιμαῖα συνθήματα, λέγων· «Τοῖς ἐπιστολιμαίοις συνθήμασι, οἳς ἡμεῖς ἐξ ἔθνους εἰς ἔθνος τοὺς γράζοντας παραπέμπομεν.»

(ταῦτα γὰρ εἶναι τὰ πραγματικά ὅπου λέγει ἐδῶ ὁ Κανὼν), ἐζήτουν νὰ τιμῶνται μὲ Μητροπόλεως ὄνομα αἱ Ἐπισκοπαὶ τῶν, καὶ τὴν μίαν ἐπαρχίαν καὶ Μητρόπολιν, εἰς δύο ἐμοίραζον, ὥστε ἐκ τούτου ἠκολούθει νὰ ᾖναι εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν Μητρόπολιν δύο Μητροπολίται (τὸ ὅποιον εἶναι ἔξω ἀπὸ τοὺς συνοδικοὺς Κανόνας, καὶ μάλιστα τὸν ἡ. τῆς α.), καὶ νὰ διαφέρωνται ἐντεῦθεν ἀναμεταξύ τους οἱ τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης Ἐπίσκοποι (1) διὰ τοῦτο ὄρισεν ἡ ἁγία Σύνοδος αὕτη, εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μὴ τολμήσῃ νὰ κάμῃ τοῦτο κἀνένας Ἐπίσκοπος. Ὅσοι οὖν δὲ, ἂν μόνον ἐπιχειρηθῇ τοιοῦτό τι, κἄν καὶ δὲν τὸ κατορθώσῃ, νὰ καθαιρέται. Ὅσοι δὲ πόλεις καὶ Ἐπισκοπαὶ ἕως τῶρα ἔφθασαν νὰ τιμηθοῦν διὰ βασιλικῶν γραμμάτων μὲ ὄνομα Μητροπόλεως, ὅς ἔχωσι μόνον τὴν ἐκ τοῦ ὀνόματος τούτου τιμὴν καὶ αὐταί, καὶ ὁ ταύτας ἔχων Ἐπίσκοπος. Τὰ δίκαια ὁμῶς, καὶ ἡ ἐξουσία τῶν τῆς Μητροπόλεως πραγμάτων νὰ σώζωνται εἰς τὴν ἀληθῶς καὶ ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς λεγομένην, καὶ οὖσαν Μητρόπολιν (2), χωρὶς νὰ δύναται ὁ νέος καὶ κατὰ τὴν τιμὴν μόνον λεγόμενος Μητροπολίτης, νὰ σφετερίζῃ τι ἀπ' αὐτά. Δίκαιον δὲ κυρίως τῆς ἀληθοῦς Μητροπόλεως, τὸ νὰ χειροτονῇ ὁ Μητροπολίτης αὐτῆς τὸν τῆς τιμηθείσης Μητροπόλεως Ἐπίσκοπον, κατὰ τὸν σ'. τῆς α. λέγοντα, ὅτι, δὲν εἶναι Ἐπίσκοπος ὁ μὴ κατὰ γνώμην τοῦ Μητροπολίτου γεγονώς. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν λδ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΙΓ'.

Ξένους Κληρικούς καὶ Ἀναγνώστας ἐν ἑτέρᾳ πόλει, δίχα συστατικῶν γραμμάτων ἢ Ἀποστ. ιβ'. εἰ τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου μηδαμοῦ λειτουργεῖν.

Ἑρμηνεῖα.

Διορίζει ὁ παρὼν Κανὼν ὅτι ξένοι Κληρικοὶ καὶ Ἀναγνώσται νὰ μὴ ἰσχύουν νὰ ἐνεργήτουν τι τοῦ κλήρου αὐτῶν εἰς ἄλλην πόλιν, χωρὶς νὰ ἔχουν γράμματα συστατικὰ καὶ τῆς χειροτονίας καὶ τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ τῆς ἀλλῆς ζωῆς αὐτῶν, ὡς λαϊκοὶ ὁμῶς ἐκεῖτε νὰ κοινωνοῦν. Ἀνάγνωθι καὶ τὰς ἐρμηνείας τοῦ ιβ'. καὶ ιε'. Ἀποστολικοῦ μετὰ τῆς σειράς τῶν παραλλήλων Κανόνων, ἐπειδὴ ὁ τόπος τοῦ παρόντος Κανόνος οὐδὲ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ἐχώρει.

ΚΑΝΩΝ ΙΔ'.

Ἐπειδὴ ἐν τισιν ἐπαρχίαις συγκεχώρηται τοῖς Ἀναγνώσταις καὶ Ψάλταις γαμεῖν, ὥ- Ἐπίσκοπος μὴ ἐξεῖναι τινι αὐτῶν ἑτερόδοξον γυναῖκα λαμβάνειν· τοὺς δὲ ἤδη ἐκ τοιοῦτου γάμου παιδοποιήσαντας, εἰ μὲν ἔφθασαν βαπτίσαι τὰ ἐξ αὐτῶν τεχθέντα παρὰ τοῖς αἰρετικοῖς, προτάγειν αὐτὰ τῇ κοινωνίᾳ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας· μὴ βαπτίσαντας δὲ, μὴ δύνασθαι ἐτι βαπτίζειν αὐτὰ παρὰ τοῖς αἰρετικοῖς, μήτε μὴν συνάπτειν πρὸς γάμον, αἰρετικῶ, ἢ Ἰουδαίῳ ἢ Ἑλληνι, εἰ μὴ ἄρα ἐπαγγέλλοιτο μετατίθεσθαι εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν τὸ συναπτόμενον πρόσωπον τῷ ὀρθόδοξῳ. Εἰ δὲ τις τοῦτον τὸν ὅρον παραβαίῃ τῆς ἁγίας Συνόδου, κανονικῶς ὑποκείσθω ἐπιτιμίᾳ.

Ἀποστ. κς'. τῆς
ς'. ς'. ιβ'. τῆς
ἐν Λαοδ. ι' λα'.
τῆς ἐν Καρθ.
ιβ'. κθ'. λγ'.

Ἑρμηνεῖα.

Ἀγκαλιὰ καὶ ὁ κς'. τῶν Ἀποστόλων προστάζει, ὅτι οἱ Ἀναγνώσται καὶ Ψάλται μετὰ τὴν χειροθεσίαν ἂν θέλουσι νὰ ὑπανδρεύωνται, μ' ὅλον τοῦτο ἀπὸ τὸν παρόντα Κανόνα φαίνεται, ὅτι δὲν ἦτο τοῦτο πανταχοῦ συγκεχώρημένον, (καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἀφρικὴν κατὰ τὸν ιθ'. Κανόνα αὐτῆς)· ὁρίζει λοιπὸν ἡ ἁγία Σύνοδος αὕτη, ὅτι εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους, ὅπου τοῦτο συγχωρεῖται, νὰ μὴ ᾖναι ἄδεια εἰς τινὰ Ἀναγνώστην καὶ Ψάλτην νὰ λαμβάνῃ γυναῖκα ἑτερόδοξον. Ὅσοι δὲ ἔφθασαν νὰ γεννήσουν τέκνα ἀπὸ τοιοῦτον παράνομον γάμον, νὰ τὰ φέρουν εἰς τὴν καθολικὴν Ἐκκλησίαν, καὶ εἰ μὲν τὰ ἐβάπτισαν μὲ τὸ τῶν αἰρετικῶν βάπτισμα, ἂν τὸ βάπτισμα τὸ αἰρετικὸν ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὅποιον ἐβάπτισθησαν, δὲν ᾖν διαφρορετικὸν ἀπὸ τὸ ὀρθόδοξον, κατὰ τὴν

(1) Καθὼς ἓνα παρόμοιον διηγείται ὁ Θεολόγος Γρηγόριος ἐν τῷ ἐπιταφίῳ τοῦ Βασιλείου, ὅτι ἔγινεν εἰς τὴν Μητρόπολιν τῆς Καπαδοκίας, τῆς Ἐπισκοπῆς τῶν Τυάων εἰς νέαν Μητρόπολιν τιμηθείσης.

(2) Τοιοῦτοτρόπως ἀπ' οὗ ἡ Χαλκηδὼν ἐτιμήθη εἰς Μητρόπολιν ἀπὸ τὸν Μαρκιανόν, καὶ ἡ Νίκαια ἀπὸ τὸν Οὐαλεντινιανόν, ἐδιωρίσθη ὅτι τὰ οἰκεία δίκαια καὶ ἀξιώματα νὰ σώζωνται εἰς τὰς παλαιὰς καὶ κατὰ ἀλήθειαν οὖσας Μητροπόλεις αὐτῶν, ὡς φαίνεται τοῦτο ἐν τῇ δ'. πράξει τῆς παρούσης Συνόδου. Διὰ

τοῦτο καὶ τὸ Βυζάντιον καὶ ἡ Αἴλλα, ἀγκαλιὰ καὶ ἐτιμήθησαν εἰς Πατριαρχεῖα, μ' ὅλον τοῦτο περὶ μὲν τῆς Αἴλλας λέγει ὁ ζ' τῆς α. Κανὼν ὅτι νὰ σώζεται εἰς τὴν Μητρόπολιν αὐτῆς τὴν Καισάρειαν τὸ οἰκείον ἀξίωμα, ὡς εἶπομεν. Περὶ δὲ τοῦ Βυζαντίου, ὁ μὲν Βαλαμίνος καὶ Νικηφόρος ὁ Γρηγοράς λέγουσιν, ὅτι εἰς τοὺς καιροὺς τῶν χειροτονεῖτο ὁ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχης ἀπὸ τὸν Ἡρακλείας. Τώρα δὲ μόνον τὴν Πατριάρχην λαμβάνει ἀπὸ αὐτὸν, ἐπειδὴ πρὸ τοῦ νὰ γένη Πατριάρχης, τὸ Βυζάντιον ἦτον τοῦ Ἡρακλείας Ἐπισκοπή.

ὕλην καὶ τὸ εἶδος, ἀλλ' εἶναι δεκτὸν εἰς τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν, νὰ τὰ χρίουν μὲ μόνον τὸ μῦρον, ὡς λέγει ὁ Ζωναρᾶς, (τὸ ὀρθότερον ὅμως καὶ ἀσφαλέστερον εἶναι νὰ βαπτίζωνται, ὡσὰν ὁποῦ ὄλων τῶν αἰρετικῶν τὸ βάπτισμα εἶναι μόλυσμα, καὶ ὄχι βάπτισμα, καὶ ἀνάγνωθι τὰς ἐρμηνείας τοῦ μς'. μζ'. καὶ ξή. Ἀποστολικοῦ). Ἐὰν ὅμως τὸ βάπτισμα ἐκεῖνο δὲν ἦναι δεκτὸν, νὰ τὰ ἀναβαπτίζου. Εἰ δὲ καὶ ἀκόμη δὲν τὰ ἐβάπτισαν, νὰ μὴ τὰ βαπτίζου πλέον εἰς τὸ αἰρετικὸν βάπτισμα, οὔτε νὰ τὰ συνάπτωσιν εἰς γάμον μὲ αἰρετικόν, δηλαδὴ, ἢ μὲ Ἰουδαῖον ἢ μὲ Ἑλληνα, ἄπιστον δηλ. καὶ εἰδωλολάτρη. Εἰ δὲ ἴσως καὶ ὁ αἰρετικὸς ὑπόσχεται νὰ γένη ὀρθόδοξος Χριστιανός, ἄς γίνεταί πρῶτον κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν του, καὶ τότε ὁ γάμος ἄς τελειοῦται. Ὅστις δὲ παραβῆ ταῦτα, νὰ εἶναι ὑποκείμενος εἰς τὰ τῶν Κανόνων ἐπιτίμια, τῶν ἀνωτέρω δηλαδὴ Ἀποστολικῶν.

Συμφωνία.

«Παρομοίως καὶ ὁ λόγος τῆς ἐν Λαοδικ. προστάζει νὰ μὴ δίδουσιν οἱ Χριστιανοὶ τὰ τέκνα τῶν εἰς τοὺς αἰρετικούς, ἀλλὰ μάλλον νὰ λαμβάνουσιν ἀπὸ αὐτοὺς ἂν ὑπόσχωνται νὰ γένουν Χριστιανοί. Ἀλλὰ καὶ ὁ λόγος τῆς αὐτῆς ἐν Λαοδικ. ἐμποδίζει νὰ μὴ συνάπτωσιν εἰς γάμον τὰ παιδιά των οἱ ἐκκλησιαστικοὶ μὲ αἰρετικούς. Αὐτὸ τοῦτο διορίζεται καὶ ὁ κθ'. τῆς ἐν Καρθ., ὁ δὲ οβ'. τῆς ς'. καὶ ἀκυρον ποιεῖ τὸν γάμον ἐκεῖνον ὁποῦ κάμη, ὄχι μόνον κληρικὸς, ἀλλὰ καὶ ἀπλῶς ὀρθόδοξος Χριστιανός, ἢ Χριστιανὴ μὲ αἰρετικούς. Ἐκεῖνοι δὲ ὁποῦ ἀνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς εὐρέθησαν αἰρετικοί, ἐβάπτισθη δὲ τὸ ἐν μέρος ἀπὸ αὐτοὺς ὕστερον, καὶ θέλουσι νὰ μὴ χωρισθοῦν, ἄς μὴ χωρίζωνται, κατὰ τὸν αὐτὸν, καὶ κατὰ τὸν Παῦλον. Ὅστις Παῦλος καὶ ἐμποδίζει τὴν μετὰ ἀπίστων συζυγίαν λέγων «μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις,» [ἀ. Κορινθ. ς'. 14]. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν κς'. Ἀποστολικόν. (1)

ΚΑΝΩΝ ΙΕ'.

Διάκονον μὴ χειροτονεῖσθαι γυναῖκα πρὸ ἐτῶν τεσσαράκοντα, καὶ ταύτην μετ' ἀκριβοῦς δοκιμασίας. Εἰ δέ γε, δεξαμένη τὴν χειροθεσίαν, καὶ χρόνον τινὰ παραμείνασα τῇ λειτουργίᾳ, ἑαυτὴν ἐπιδῶ γάμῳ, ὑβρίσασα τὴν τοῦ Θεοῦ χάριν, ἢ τοιαύτη ἀναθεματιζέσθω μετὰ τοῦ αὐτῆ συναφθέντος.

Τῆς δ. ιθ'.
τῆς ς'. ιδ'. μ'.
Βασ. μδ'.

Ἑρμηνεία.

Διὰ τὸ εὐκολοπάτητον καὶ εὐκαλοκρήμιστον τῶν γυναικῶν, προστάζει ὁ παρῶν Κανὼν, νὰ μὴ χειροτονηταὶ Διακόνισσα ὄχι ὀλιγώτερον ἀπὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν. Καὶ τεσσαράκοντα δὲ χρόνων οὕσα πάλιν, νὰ μὴ χειροτονηταὶ ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, ἀλλὰ μὲ ἀκριβῆ δοκιμὴν τοῦ βίου καὶ τῆς ζωῆς αὐτῆς. Ἀνίσως δὲ τοιοῦτοτρόπως χειροτονηθεῖσα, καὶ διακονήσασα μερικὸν καιρὸν, ὕστερον καταφρονήσῃ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ ὑπανδρευθῆ, ἢ τοιαύτη νὰ ἀναθεματιζέται μαζὺ μὲ ἐκεῖνον ὁποῦ τὴν ἐπῆρε διὰ γυναῖκα. Ὁ δὲ Ἀρμενόπουλος λέγει (βιβλ. ς'. τίτλ. γ') ὅτι ἐκεῖνων ὁποῦ πορνεύουσι Διακονίσσας, καὶ Καλογραίας, νὰ κόπτονται αἱ μύται μετὰ τῶν πορνευθεισῶν. Ὁρκ καὶ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ ιθ'. κανόνος τῆς δ' καὶ τὴν γ' εἰς τοῦτον ὑποσημειώσιν.

ΚΑΝΩΝ ΙΖ'.

Παρθένον ἀναθεῖσαν ἑαυτὴν τῷ Δεσπότη Θεῷ, ὡσαύτως δὲ καὶ Μονάζοντας, μὴ ἐξεῖναι γάμῳ προσομιλεῖν. Εἰ δέ γε εὐρεθεῖεν τοῦτο ποιοῦντες, ἔστωσαν ἀκοινώνητοι. Ὀρίσαμεν δὲ ἔχειν τὴν ἀσθεντίαν τῆς ἐπ' αὐτοῖς φιλανθρωπίας τὸν κατὰ τόπον Ἐπίσκοπον.

Τῆς δ. ς'. τῆς
ς'. μδ'. τῆς
ἐν Καρθ. ιθ'.
Βασ. ς'. ιθ'. ιθ'.
κ'. ξ'.

(1) Λέγει δὲ καὶ ὁ Φώτιος τίτλ. ιβ'. καὶ ιγ'. ὅτι, ἐπειδὴ τὸ κγ'. βιβλ. τοῦ β'. τίτλ. διατάξ. ἀ. θεσπίζει, ὅτι ὁ γάμος εἶναι, ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς συνάφεια καὶ συγκλήρωσις πάσης τῆς ζωῆς, καὶ θείου καὶ ἀνθρωπίνου δικαίου κοινωνία, πρέπει κατὰ τὸν ὀρισμὸν τοῦτον οἱ συναπτόμενοι νὰ ἦναι ὁμοίωθησκαί. Τὸ δὲ ἀ. βιβλ. τοῦ κώδικ. τίτλ. ε. διατάξ. ιβ'. λέγει, ὅτι ἂν ἀμφισβητοῦσιν οἱ γονεῖς (ὅσοι δηλαδὴ ὁμόθησκαί ὄντες, ὠρθόδοξον ἔν μέρος ἐξ αὐτῶν, ἢ κατὰ τινὰ ἄλλον τρόπον ἐφθασαν ἐν ἀνομοιοθησκαίᾳ νὰ συναφθοῦν), πρέπει νὰ ὑπερνικᾷ ἐκεῖνο ὁποῦ θέλει νὰ κάμη τὰ τέκνα του ὀρθόδοξα. Καὶ πάλιν διατάξ. ιθ'. τοῦ αὐτοῦ τίτλ. ἐὰν τὸ ἓνα μέρος τῶν συγκατοικούντων ἦναι ὀρθόδοξον, τὸ δὲ ἄλλο αἰρετικόν, πρέπει τὰ παιδιά αὐτῶν νὰ γίνωνται ὀρθόδοξα. Γέγραπται δὲ καὶ ἐν βιβλ. ἀ. τῶν Βασιλικῶν τίτλ. ἀ. κεφ. λ. κένινας Ἰουδαῖος ἄς μὴ λαμβάνῃ χριστιανὴν γυναῖκα,

μήτε Ἰουδαίαν χριστιανός. Διότι ὁποῖος τοιοῦτόν τι πράξῃ, θέλει λάβει τῶν μοιχῶν τὴν τιμωρίαν. Τὸ δὲ ὀρθόδοξον πρόσωπον ὁποῦ ἐπῆρεν ἑτερόδοξον καὶ αἰρετικόν, δὲν συγχωρεῖται νὰ κοινωνήσῃ τὰ θεῖα μυστήρια, ἀνίσως πρότερον καὶ δὲν χωρισθῇ καὶ κανονισθῇ, κατὰ τὴν λγ'. ἀπόκρισιν Βαλαμῶνος. Τὸ αὐτὸ λέγει καὶ Συμεὼν ὁ Θεσσαλονίκης (ἀποκρίσ. μζ'), προσθεὶς ὅτι, μόνον εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του νὰ μεταλαμβάνῃ, γινομένου Εὐχελαίου ὑπὲρ αὐτοῦ (ἐὰν μετανοῇ δηλαδὴ), ἀλλ' οὔτε μερίδα νὰ παίρῃ τοῦ τοιοῦτου προσώπου ὁ ἱερεὺς, οὔτε τὰς προσφορὰς του καὶ λειτουργίας νὰ δέχεται, εἰ μὴ μόνον καρὶ καὶ θυμίαμα, καὶ κάποτε (ὄχι πάντοτε δηλαδὴ) νὰ δίδῃ εἰς αὐτὸ ἄγισμα καὶ ἀντίδωρον, καὶ τοῦτο, διὰ νὰ μὴ πείσῃ εἰς ἀπόγνωσιν, καὶ ἐλεημοσύνας νὰ τὸ προστάξῃ νὰ κάμη.